Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN, Số THỨ 3942 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ BẢY 14 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	18$00	9$00	4$50	1$50
Ngoại-quốc	34.00	17.00	9.00	3.00
Các làng và các công-sở	36.00	18.00	10.00	3.50

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICATE
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion . . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Một điều cần-thiết nhất bạn thiếu-niên ta nên biết

Thời-kỳ qui báu nhất ở trong đời là thời-kỳ thiếu-niên, hạng người qui trọng nhất và đáng trông cậy nhất ở trong xã-hội là bạn thiếu-niên. Vì có gì mà bạn thiếu-niên được người ta qui trọng như thế ? là vì bạn thiếu-niên có cái tinh thần đặc biệt mà người khác không có. Cái tinh thần đặc biệt ấy gồm có những cái ưu-điểm như sau này :

Một là thân thể. Người ta đương trạc tuổi từ 15 đến 25 tuổi, tứ chi và tạng phủ đều sung túc và sinh động khác người thường ; vì trong mình khí lực sung túc, cho nên thích chơi đùa nhảy múa, nhức nhối vận-động đi ra ngoài thì bước dài mình thẳng, trông rộng nhìn ngang, có khí khái cao vượt một đời ; khi nói chuyện thì nghị luận cao xa, chỉ ước vạch đất, hình như không có ai ngồi bên cạnh mình ; khi làm việc thì hăng-hái đua tranh, chỉ sợ kẻ khác làm trước mất.

Hai là tâm tính. Đương thời-kỳ thiếu-niên, thì tư-tưởng, cảm giác, dục-vọng và cảm tình biến hóa rất là mạnh. Trẻ con thì tư-tưởng phần nhiều hay còn bảo huyễn, thiếu niên thì đã biết suy xét, mà không đến nỗi bảo huyễn như trẻ con nữa. Sự cảm-giác của bạn thiếu niên lại linh mẫn lạ thường. Trẻ con thường hay ưa mới thích lạ, nhưng cái lòng ưa mới thích lạ của thiếu-niên, thì lại có ý thức hơn, thấy một vật gì mới lạ, nghe một việc gì mới lạ cũng cứ muốn hỏi thêm mãi, có lúc lại muốn tự mình thí-nghiệm lấy xem. Còn cái dục-vọng và cái cảm tình của bạn thiếu-niên lại càng mạnh lắm. Những công việc của bạn thiếu-niên làm, mười việc đến bảy tám việc vì cảm tình súc động, rồi hăng tiết lên mà làm, không nghĩ gì đến lợi hại hơn thua ; cho nên những việc của thiếu-niên làm, thất bại nhiều mà thành tựu cũng nhiều. Gặp những việc khó khăn nguy hiểm, tất nhớ có cái khí mạnh khác thường ấy, thì mới làm nổi, mà cái khí mạnh khác thường ấy, thì chỉ có bạn thiếu-niên có mà thôi. Ấy thiếu-niên qui là qui về hai cái tinh thần đặc biệt ấy. Nay thử xét đến cái thông bệnh của bạn thiếu-niên mình thì tôi lại nhận ra được những cái khuyết điểm này :

1) Không thích vận động. Sự khỏe mạnh là một sự rất cần thiết của người ta ; trường học ở các nước bên Âu Mỹ, đều chú trọng vào việc ấy. Mấy năm nay các học đường ở nước ta, cũng hết sức đề xướng việc thể-dục, để gây nên sức mạnh cho bạn thiếu-niên. Mà xét ra thì bọn học-sinh ít người hoan-nghênh sự thể-dục, và giới về cách vận-động. Không nói những sự đá banh và chạy thi là việc phải dùng sức nhiều, hãy nói những cách thể-thao rất là giản dị khinh khoái (như cách uốn chân uốn tay vân vân), mà cũng có nhiều người không thích. Suy cái tâm-lý của những người ấy, người thì lấy làm chạy đi chạy lại, co lên nhảy xuống ở trong diễn-trường là phí mất thì giờ quí báu để làm việc khác ; người thì cho cách vận-động ấy là nguy-hiểm, sợ hại đến thân-thể chăng ; lại có người cho việc ấy là sinh sự phiền nhiễu, vì vận-động xong rồi, tắt có mồ hôi và bụi bậm, lại phải tắm rửa lôi thôi.

Ấy vì không lấy sự thể-dục làm quan-trọng, cho nên huyết mạch không được lưu-thông, gân xương không được cứng mạnh, mà hay sinh ra yếu đau, như những bệnh ghẻ, lở, đau gan, đau ngực, đau phổi, đau xương, có người vì thế mà phải nghỉ học hay là bỏi học. Bạn thiếu-niên đương buổi tuổi giàu sức mạnh, mà có những điều như thế, chẳng phải là một sự rất không may ư ?

2) Không biết đoàn kết. Đoàn-kết đây không phải là nói liên-kết và đoàn họp thành quần thành đảng đâu, việc ấy chưa phải là việc bạn thiếu-niên học-sinh cần biết. Đoàn-kết đây là tự luyện lấy cái công đức đối với xã-hội nhân quần. Luân-lý của ta xưa kia, dạy về tư-đức, kể cũng đã là hoàn bị, còn đến công đức, thì thật là thiếu thốn, người mình sinh trưởng ở trong cái khuyến sáo hẹp hòi, thân ai người nấy lo, mới gây nên một cái căn tính rất độ hiệt, chỉ biết có mình, mà không nghĩ gì đến ai, tiểu-nhân thì làm những việc ích mình hại người, quân-tử thì giữ cái cẩu sạch mình tự-thủ, gây nên cái vạ nước chèn dân yếu như bây giờ, cũng có một vài phần vì cái tập-quán xấu ấy.

Có người nói : « Học sinh tuổi còn trẻ, dạ còn nông cạn gì đã vội lo đến việc giao kết và tụ-hội, sợ gây nên cái thói « chủ-phiếm » mà hại đến đường học-vấn chăng ». Phải, nhưng việc giao kết bậy, tụ hội phiếm, thì thật không nên, nhưng tụ hội chính đáng, để nuôi lấy công đức công tâm thì chính đương tuổi thiếu-niên, cũng phải cần lắm ; đến việc kết giao bằng hữu, lại là một việc rất ích lợi cho bạn thiếu-niên, vì người ta tư-tưởng và hành-vi, phần nhiều nhờ ảnh hưởng của bạn. Ta nên theo lời của một đấng hiền-triết đời xưa đã nói : « Kết bạn hiền để giúp đức hạnh cho mình ».

Vì cái tập-quán lưu truyền bỏ đi chưa hết, bạn thiếu-niên ta, vì mấy cớ đã kể ở trên kia, mà tinh thần đến nỗi trụy liệt. Nay muốn khôi phục cái tinh thần ấy lại, thì một là phải biết trọng sự thể dục, nuôi lấy khí lực cho khỏe, để cho tinh-thần hoạt-bát luôn luôn ; hai là phải nuôi lấy công đức, để tập cho biết cái trách-nhiệm của người ta đối với xã-hội ; đó là việc cần nhất cho bạn thiếu-niên ta bây giờ.

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 14 Août 1926

Việc nước Pháp

Việc độc quyền làm ô tô

Nghe đâu người Thụy-điển có đến điều đình với bộ tài-chánh về sự thu lợi việc độc-quyền làm điêm, vậy hôm nọ ngày số 1 đến tới về các món thu-lợi.

Việc tài-chánh

M. Barthou có gửi giấy thông tư cho các quan thượng-lý hạ lệnh ra công truy-tầm những việc buôn bán đầu cơ một cách trái phép.

Việc bán các thực-phẩm

M. Bokanowski có lập một hội-đồng chuyên-môn coi về thực-phẩm ; ban coi về việc bán lẻ sẽ xét việc nhập-cảng và xuất-cảng các thực-phẩm, và xét xem các thuộc-địa có thể giúp mẫu-quốc những thứ nào.

Một bản giao-ước thương-mại

Bản giao-ước thương-mại Pháp-Tây lại gia hạn để đợi khi sẽ đổi lại bản hòa-ước của hai nước.

Có một bản giao-ước phụ định rằng nước Tây-ban-nha sẽ cho hàng hóa của thuộc-địa Pháp được hưởng tất cả các sự lợi như hàng hóa Pháp.

Việc nước Đức

Phi-hành-gia Kojel bay đường từ Đức bằng một cái tàu bay không dùng máy phát-động, được 60 kilomètres, chiếm-khôi về lối bay lý.

Việc nước Nga

Các mỏ manganèse tìm được ở vùng Maiko, được 9 tấn ; chánh-phủ giữ lấy quyền thu-lợi hỏ hết cả các mỏ ấy.

Việc nước Anh

Ở nước Anh đất lại chuyển động. Bọn thợ mỏ sắp thợ mỏ nước Nga trợ-giúp cho một triệu roubles.

Việc nước Nhật-bản

Chánh-phủ Nhật quyết nghị không nhận lời nước Trung-hoa mời dự hội-đồng quan-thuế. Ban hội-đồng ấy họp ở Thượng-hải, không có quan thiệp với cuộc hội-nghị cải ở Bắc-kinh.

Bộ thương-mại định tăng thuế về sự nhập cảng sắt, và thép, để bảo hộ hàng hóa trong nước đối với hàng hóa ngoại quốc.

Ngày 6 août bộ ngoại-giao sẽ báo cho bộ sứ-thần nước Nhật ở Bắc-kinh rằng nước Trung-hoa muốn điều-đình để sửa đổi lại bản hòa-ước thương-mại Trung-Nhật đến tháng Octobre này sẽ mãn.

(*Indopacifi*)

Việc Trung-hoa

Việc chiến-tranh

Quân Quảng-châu đánh quân Ngô bội-Phu ở Giang-tây, và Hồ-nam.

Cái nạn giặc cướp

Mười hai đứa kẻ cướp, đi xe hơi lần với hành-khách từ Quảng-châu đến Tam-thầy, cướp trận xe hòm từ Sintong đến Sheung-pak, đánh một người cảm súng chết, và một người bị thương. Sau chúng ra hiệu, thì bọn đồng đảng kéo đến, hết 200 người đem đi, đòi tiền chuộc mới thả. Có một số tàu tây mới nhường ở ông mà thôi đã in cướp, và hành khách bị bắt đi.

(*Indopacifi*)

VĂN UYỂN

Ngẫu hứng

Làm trai mấy kẻ nghĩ xa xôi ?
Ác tâm, cơm no, ngủ vùng rồ !
Xoay máy chân không, chơi mới thỏa,
Trong vòng nước lớn khỏ chưa thôi !
Gió mưa bao quản xông-pha bước,
Dâu bể ta sao tăng-lăng ngồi ??
Đẹp đất đội trời cho đáng mặt !
Làm trai mấy kẻ nghĩ xa-xôi ?

Hoàng-văn-Tăng.

Xóc-đĩa phán-thán (tự-trào)

Bỏ thán xâm nay nghề cũng buồn,
Canh nào canh lẹ tự thua luôn.
Tháng bảy đầu hết đi theo chợ,
Ngày phố nọng tu hết nhẹ trăm.
Nhìn phấn bao nhiêu đành cái chén,
Lẻ thừa mấy chỉ héo người buồn.
Xéi đâu xéi thế ! ghê ghê nhỉ ?
Rầy nếu thừa chơi có bạn muôn.

Nguyễn-v-Du (Chiêm-hóa)

Xóc đĩa năm nay tớ chỉ xem,
Dẫn mà có được tớ không thèm.
Có tiền cho đánh ta không đánh,
Đánh lắm nỗi ra chỉ sự quen.

Trần-vũ-Hỉ (Chiêm-hóa)

VIỆC HANOI

Khởi-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 33 độ

Giá thóc gạo !

Gạo hạng nhất, một tạ		10$15
nhì,	—	10 15
ba,	—	9 25
Thóc hạng nhất,	—	5 85
Bắp ngô	—	4 70

Giá bạc : — Kể từ ngày 18 Août 1926, giá bạc ở kho Phủ-nước định là 49 l. 50

Thị giá quốc-trái

Ngày 10 Août 1926

3 °/.	hoàn đến	68	25
3 ½ °/.	hoàn đến	84	70
4 °/.	Vĩnh viễn 1917	45	00
4 °/.	» 1918	43	90
6 °/.	» 1920	63	05
5 °/.	hoàn đến 1920	68	90
4 °/.	» 1925	95	50

Ngày 13 Août 1926

3 °/.	vĩnh-viễn	49	50
5 °/.	1915-1916	53	00

Tin tàu. — Tàu « *Claude Chappe* » mang thư sang Pháp nay lại hoãn đến thứ năm 20 août, hồi 5 giờ mới khởi-hành.

Các thư từ ở Hanoi chuyển cuối cùng sẽ do thầy-phái-sơ mang xuống Haiphong ngày 19 août.

Tàu *Hanoi* sang Hong-kong đến ngày 19 août này, hồi 15 giờ sẽ ở Haiphong đi Pakhoi, Hồ-how và Fort-Bayard.

Các thư từ ở Hanoi mang xuống Haiphong hồi 9 giờ sáng hôm ấy.

Tin đường sắt. — Đường hàng tỉnh số 13 từ Lục-nam đến Cửa đã đi lại được. Nhưng xe có đi qua chỗ km. 86 × 500 phải đi thong-thả.

— Con đường thuộc địa số 18 từ Bắc-ninh đến Sept-Pagodes từ mai thứ năm 19 août trở đi, sẽ đi lại được.

— Con đường đi từ Kép đến Bỉ-bụ Lục-nam, nay ô tô đã đi lại được.

— Cái cầu ở Việt-trì nay đã sửa lại xong, vậy xe hỏa đã có thể qua đấy được.

Quan Thống-sứ đi Tam-đảo đã về. — Quan Thống-sứ Robin đã về tới Tam-đảo từ chiều thứ bảy trước, thì sáng hôm qua, thứ ba 17 août, ngài đã trở về tới Hanoi.

Trích 10 vạn bạc chi về việc lụt. — Ngày 7 août vừa rồi, quan Toàn-quyền đã ký nghị định cho phép trích ở kho trừ bị một số tiền là 100.000 đồng bạc để chi mọi khoản cần cấp về việc nước lụt này.

Quan Nguyên-soái Benoit đi kinh lược các đồn binh. — Sáng qua, 17 août, quan Nguyên-soái Benoit sai đạo binh Trung Bắc-kỳ đã khởi hành đi kinh-lược các đồn binh ở Chapa, Cốc-lếu và Lao-kay.

Quan Nguyên-soái Mac'eok ở Saigon đã trở về. — Quan Nguyên-soái Mac'eok ở Saigon đã đi tàu « Claude Chappe » trở về Bắc-kỳ hồi 4 giờ ba bữa chiều chủ-nhật vừa rồi, ngài đi đi chiều thẳng phi cơ từ Haiphong lên đến Hanoi. Tính ra từ Haiphong lên Hanoi đi mất có 55 phút thôi.

Tàu ấn cai-trị. — Sáng nay, 18 août 1926, hồi 8 giờ tàu ấn sai trị đã họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan chánh án Pérau chủ tọa.

Tàu binh sự Nhật-bản. — Như trong một số báo trước đã mới, ngày 16 août tới, M. W. Suga là tổng binh sự Nhật-bản đã đi tàu Hanoi xuống Haiphong đáp tàu về Nhật, để dự kỳ hội-nghị ở Đông-kinh nay mai.

M. Suga về Nhật chẳng đến cuối tháng octobre này mới sang. Trong khi M. Suga đi vắng thì M. Masao Anan sẽ quyền-nhiệm mọi việc tại tòa tổng binh-sự Nhật ở đây.

Cụ Tùng-sơn Phạm-huy-Hổ tạ thế. — Bản-quan được tin buồn rằng cụ Tùng-sơn Phạm-huy Hổ là thân-phụ ông Phạm-huy-Kỳ giáo học ở Bắc-ninh, ông Phạm-huy-Lục bản báo chủ bút, ông Phạm-huy-Chín làm ruộng và là bào-huynh bà cụ Tương Tây-đình tạ thế ở làng Cao-đu (Phú-thọ) ngày hôm qua. Năm nay cụ thọ được 70 tuổi. Đến ngày chủ nhật 22 Août hồi 6 giờ rưỡi sáng sẽ làm lễ trước linh cữu an táng tại nghĩa địa riêng ở gò Nhà-thiềm (cạnh trường máy bay).

51-phu Bảo-hộ tử trong làng Hàn-học và sẽ đến bạn Tây-học ta nữa, phàm những nhân-vật về buổi tàn cựu giao thời để không mấy ai là không biết tiếng cụ Tùng-sơn ; cái học-vấn của cụ, cái văn-chương của cụ, cái phẩm-hạnh của cụ, nhất là đến cái tư-tưởng kiến-thức của cụ thật có thể kể vào một bậc lão thành cựu-học mà vẫn là một tay cự-phách đương-thời nữa.

Cụ vốn con nhà thi-lễ, lánh-tụ cụ lớn Ngụy Cao-đu là một vị danh-thần về triều Tự-đức. Cụ sinh tại kinh-thành Thuận-hóa, năm Bính-tí, trong khi cụ lớn Ngụy đương nhậm chức ngự sử tại triều.

Cụ lớn Ngụy mất hồi cụ còn nhỏ lắm, nhờ được bà cụ lớn Ngụy-tăng là một trang liệt-nữ-mẫu đã từng được hiền-vua khen tiết hạnh khả phong. Cụ hàm-dưỡng trong cái đi-truyền sẵn-sàng, huân-đào trong cái nghị-hành mẫu-giáo, học thông sơm, có văn-danh từ lúc thành-đồng, lấp bước quốc-sự nhiễu-nhương, cụ tuyệt ý công danh, năm nhà đọc sách.

Đến năm 1900 là lúc người Khải-hẫn mới duy-tân thành công, người Tàu mới bắt đầu nói đến pháp, cụ liền hiểu rõ thời thế, sẽ cải tư-tưởng mới ngay từ hồi bấy giờ. Trước hết cụ lưu ý ngay về sự học, cụ soạn thuật ra nhiều sách về nhu sử-học, luân-lý, canh-tri, phong-tục-ký, phương ngôn, văn-điển, v. v. mà phần nhiều là soạn-thuật bằng quốc-văn cả ; đương lúc khoa cử chưa bỏ, người trong nước còn sự đâm về thân-vận, mà cụ đã bỏ việc giáo-dục, phải lấy quốc-văn làm trọng như thế. Năm 1907-1908 chính-phủ bảo hộ mới cải-lương học-pháp thi-pháp, trực-tự vào ở Hội-đồng quản-hạt Thống sứ và vào chấm hội-đồng trường Quy-thứ tại Hà-nội.

Cụ hàm lĩnh quốc-văn mà quốc-văn cụ cũng nhẹ-tay lắm, khi nhật bút đến nó báo *Đăng-cổ*, cụ đã viết báo rồi và sau này vẫn thường có viết giúp cho bản-báo từ khi mới có *Đông-dương tạp-chí*.

Việc cải-lương hương-tục ở Bắc-kỳ này, hơn hai mươi năm về trước đã có ai đề-cộng đến, mà ngay lúc ấy cụ đã giảng dạy cho người làng nên cải-lương hương-tục ; làng Cao-đu là làng cụ ở cải-lương trước nhất tỉnh Phú-thọ.

Ấy cái học vấn, cái văn-chương, cái phẩm-hạnh, cái tư-tưởng kiến-thức của cụ như thế, chẳng là một bậc lão thành mô phạm trong buổi tân cựu giao thời nữa ư ?

Nay được nghe tạ thế, chẳng những nước giới mất một tác-nhân mà tân-giới cũng mất một cự-tử, ai là người biết cụ cũng lấy làm thương tiếc vậy.

Riêng về phần bản quán, lại thêm nỗi chân thành công bảo-quán nhờ bút trợ là lệnh-lang cụ nữa. Hỡi ơi thương thay !

Ban hội-đồng các đại-biểu của các hội-nghị công-cử ở Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ. — Ban hội-đồng các đại-biểu của các hội-nghị công-cử ở Bắc-kỳ, và phía bắc Trung-kỳ đã họp ở phòng thương-mại Hanoi ngày 2/ août hồi 14 giờ 30.

Các đại-biểu xét một khoản thành-cấu của các đại biểu phòng thương-mại Haiphong, vì sự giao thông đương lắc khó-khăn, không lên dự nghị được, và bàn bạc mọi lẽ, rồi có quyết-nghị cử các hội-viên nay mai sẽ được dự hội-đồng chánh-phủ ở Sai-gon, để trình quan tổng-trưởng tài-chánh một đơn kể các cần hỏi của hội-đồng. Đơn ấy trong một buổi hội đồng sẽ soạn. Vậy hội-đồng xin các hội-viên xét xem có điều gì nên bổ nhà nước, thì gửi đến phòng thư-ký của hội-đồng tại phòng thương-mại Hanoi.

Bọn giặc Khách. — Hiện nay đã sao nhãng toàn phác-thả và bộ-binh lên đóng ở Moncay và Lạng-sơn, để giữ bọn giặc Khách ở Khang-phụ khỏi tràn sang.

Các đạo quân ở Việt-trì cũng Lạng-sơn cũng đều đã sắp sẵn chinh bị cả.

Bình dân tự tử. — Từ ngày có dịch tả đến gõ, chỉ người Nam, người Tàu là mắc thôi, chứ người Tây thật tuyệt nhiên không ai phải. Dạy hôm qua mới có một nhà phú-thương Tây ở phố hàng Trống mắc phải, nhưng lớp tức mắt lấy thuốc đến chữa ngay, thì đến được khỏi không việc gì.

Xem như vậy đủ biết cái bệnh dịch tả đã ghê gớm đến đâu, nhưng nếu biết giữ vệ-sinh cho cẩn thận, và khi bắt-hạnh mắc, biết chữa cho cẩn thận sớm sớm, thì bệnh cũng chẳng làm gì được.

Người mình chỉ hay mê-tín quan Ôn, lại chẳng biết coi, chẳng thiết chi vệ sinh, trách nào mà chẳng để mắc bệnh. Khi mắc bệnh lại không biết chữa cấp cứu, trách nào mà chẳng nguy !

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp Việt ngày 23 août này. — Vì những kỳ thi bằng Sơ học Pháp-Việt ngày 23 août này tại Hanoi và Nam-định chậm ngày quá, nên may gia hạn biên tên vào sổ thi mấy ngày nữa cho các thí sinh sẽ trúng tuyển kỳ thi ấy mà muốn dự thi kỳ thi vào trường Bảo hộ, trường Cao-đẳng tiểu học Pháp Việt Nam-định, lớp Thành chung Hải-phòng, các trường sư-phạm các lớp sư-phạm.

Những phàm thí-sinh nào muốn dự thi các kỳ thi ấy, thì ngay tự bây giờ, liệu sức mình có hỉ đỗ được bằng Sơ học Pháp Việt, thì sử làm sẵn mọi giấy má đi, để hễ được đỗ thật, thì gửi ngay đơn xin thi đến ông đốc trường mà mình muốn thi vào học kỳ, cho khỏi chậm.

Các học sinh kỳ được đặc cách không phải biên tăng mình để trúng tuyển bằng Sơ-học Pháp Việt rồi, vì danh sách các thí sinh trúng tuyển bằng Sơ học Pháp Việt khóa ngày 23 août này, thì nhà học-chính sẽ tư cho các ông đốc các trường nói trên kia biết.

Kỳ thi thư ký tập sự ngạch phủ Toàn-quyền. — Ngày 20 septembre 1926, hồi 8 giờ, tại phủ Toàn-quyền ở Hanoi sẽ có một kỳ thi cho những người có bằng cao-đẳng tiểu-học, để tuyển lấy những thí sinh thông Pháp-Việt ứng thí vào chức thư-ký tập sự tại các phòng giấy phủ Toàn-quyền.

Trước ngày 6 septembre 1926 các thí sinh phải gởi đến phủ Toàn-quyền (phòng Personnel) đơn làm bằng giấy tía chỉ, cùng các giấy má như sau này :

1° Giấy khai sinh.

2° Giấy lý-lịch tòa án, hoặc không có thì giấy nhận thực kiểm hạnh.

3° Bản giáo văn bằng, hoặc giấy nhận thực thế cho văn bằng ấy.

4° giấy nhận thực của thầy thuốc, giấy này phải có ấn, do ông thầy thuốc đề ngày và ký tên.

Vì lòng thành đối với nhân-dân bị lụt tôi có nói với quan Đốc Bi-cơ-Man (Piquemal) cùng một tạ ơn đề thêm vào phát cho dân. Vậy hội nào đứng lên làm việc nghĩa-muốn nhận dùm để phát cho nơi tai nạn, xin cứ biên giấy lại phòng ngài, 33 hàng giò, Hanoi sẽ xin gửi đến.

5 648

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT !

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ :

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường . . 0 , 05
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . 0 , 10

Thư và mandat gởi cho :

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

5701

Thi thư ký tập sự ngạch tòa sứ. — Sáng nay đã bắt đầu thi thư-ký tập sự ngạch tòa sứ cho những người có bằng thành-chung và bằng tiểu-học tây thi. Cả thảy có 19 người ứng thi.

Hội-đồng chấm thi có quan cai-trị Veyrac làm chánh chủ-khảo M. Reynaud biện-tập viện và M. Thomas, giáo-sư làm hội-viên.

Bài ám-tả đọc sáng nay như sau này :

La gloire guerrière n'a pas beaucoup de poids dans l'opinion des hommes. La puissance militaire est un cadre indispensable ; pour protéger le développement des sociétés. Mais, seules importent la qualité, la richesse d'une civilisation et non pas l'armature extérieure qui la soutient. Aussi l'humanité accorde-t-elle peu d'estime aux peuples qui ont été seulement des conquérants. Elle réserve son admiration et sa reconnaissance pour ceux qui ont su être des créateurs, des initiateurs. Ces derniers seuls laissent un grand souvenir et exercent une influence durable ; même s'ils n'ont pas réussi à mettre la force de leur côté. Pour être complet, un peuple doit réunir la culture et la force. Malheureusement les pays qui ont créé les plus belles civilisations n'ont pas su conserver toujours la puissance nécessaire pour les défendre. Les grands peuples civilisateurs ont tous connu la défaite et l'assujétissement. La douceur de la vie élégante et raffinée prépare mal en effet à l'exercice des vertus guerrières. En revanche, les conquérants, s'il ne sont pas des barbares, se laissent vite gagner par le charme de la civilisation et ils reprennent bientôt l'œuvre des vaincus.

Câu hỏi

1.) Quel titre donneriez-vous à la dictée ? Quelles en sont les idées principales ?

2.) Qu'entend-on par :
Richesse d'une civilisation ?
Armature extérieure ?

3.) Expliquer le mot assujetissement.

4.) Résumer en quelques mots la dernière phrase de la dictée.

CUỘC CHIẾU-BÓNG RẤT VUI !!!
TẠI RẠP
CINÉMA PALACE HANOI
Từ thứ tư 11 đến thứ ba 17 Août 1926
Đại phim ảnh sáu đoạn
DOUGLAS FAIRSANCKS
Đóng trò rất khéo
SỰ MÊ VÀ SỰ DỊ DOAN
Cauchemars et Superstitions
Phim ảnh đại-hài-kịch này vui suốt trò làm cảnh nhảo lộn rất tài tình.
Ai muốn vui !!!
mau mau lại rạp Cinéma Palace

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài tế-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, dây nói 314.
Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi.

Hội-chợ Hanoi
Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

CÁC NHÀ DÙNG HỒ ẢNH NÊN BIẾT
Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, va mua được rẻ, nên hiệu lấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.
Viết thư mà hỏi giá.

Tin nước. — Nước xuống mạnh. Tự 6 giờ tối qua tới 6 giờ sáng nay nước nước sông Hồng-hà ở Hanoi xuống được 26 phân tây.

Nhưng hôm nay ở bên thì nay, người ta e rằng có lẽ lại có nước nguồn và không coi lại có mưa bão nữa kia đấy. Nếu vậy thật khá nguy-ngáng cho các chỗ vỡ lắm.

Chỗ vỡ bên Ái-mộ vì mấy hôm vừa qua nước lại lên, chảy mạnh quá, thành ra công việc hàn-khẩu cứ phải nêm bàn sang ao.

Chỗ vỡ Hà-lão (Thái-bình), nay đành bỏ khó gì hàn-khẩu nữa, chờ đến lúc cạn nẫn mới khởi-hành ; vì xét ra nay hàn-khẩu sẽ sức giữ rất công phu, tưởng rằng giữ được thì may ra một phần tỉnh Hưng-yên thoát được cái nạn lụt lội, chẳng ngờ nay nước lại tràn-trựa thế này, thì công phu giữ gìn từ trước không coi vào mất cả.

Quan Công sứ Hưng-yên điện trình quan Thống-sứ biết rằng đê Lực-điền thế nàng lắm rồi. Hiện nay đường điện-báo, điện-thoại với Hưng-yên đều đứt cả.

Vì đê Lực-điền tràn, thành-phố Hải-dương bị lụt sạch, đường xe-hỏa Decoi — Hải-dương hàng đi lại được tự hôm qua, vì ngập một quãng dài từ Xuân-đào đến Au-điền. Thư từ Hanoi — Haiphong lại phải dùng thủy-phi-cơ.

Hòn mục tại vườn hoa Paul Bert

Cứ tiu mai thứ năm 19 août và ngày chủ nhật 22 août, từ hồi 9 giờ tối, 10 giờ tối, phường nhạc khổ xanh sẽ hòa nhạc tại vườn hoa Paul Bert.

Tại ga xe-hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 18 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này :

Tại ga xe hỏa

Số người đến : 71 người Âu
1545 — Á
Số người đi : 54 — Âu
1562 — Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến : 9 người Hinh
924 — Nam
Số người đi : 13 — Hinh
440 — Nam

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài tế-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, dây nói 314.
Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi.

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô TO
Xưởng Aviat — Hanoi
Có cho thuê ô-tô lịch-sự 30$ một ngày. Không kể tiêu xăng, và tiền đưa hay đón. 30 một kilomètre, mà 300 km đi thường thì 0p.18 một cây.

Giới thiệu sách mới. — Bản quán vừa tiếp được một quyển sách.

« *Hai ngày ở Nam-Định với Nguyên-duy-Chinh* » của M. Ng-văn-Lịch xuất bản. Sách dầy 68 trang, in tại nhà in Kim Đức-Giang. Giá bán 0p.45 một quyển.

Ngạch quan lại. — M. Tôn-nguyên-Mẫn, trí phủ hạng nhất, thương tá Thái-bình, nay bổ làm dự-thẩm tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh lỵ thay M. Dương tự Trác đổi đi Hải-dương.

Ngạch y-tế. — M. Bùi-huy-Bích y-sĩ thứ sai hạng ba ở Nhất nam theo như đơn xin, được nghỉ một năm.

Tại tòa Bố-lý. — M. Đặng đình-Lí, thư ký tập-sự, tại tòa Đ-lý, nay được thăng thư-ký hạng sáu.

Trục-xuất cảnh ngoại. — Người Khách Tsan-Nhi, Phan-a Si, Vương-Lap, Chin-Sap-Si, và Sam Nhi, không có chỗ ở nhất-định tại thượng-lào, nay phải đuổi ra ngoài địa hạt Đông-dương.

Phải nên phòng kẻ gian phi. — Phố hàng Bát tức là hàng Đồng là một phố tuyển người lương-thiện làm ăn buôn bán cho nên từ xưa đến nay, vẫn được yên ổn không bị trộm cướp bao giờ.

Độ nửa tháng nay mới có một người thuê nhà về bên số 15. Người này tuy ngoài mặt ra cách làm ăn, nhưng trong lòng không được chính đáng và lại mấu phải nạn com-đen, cho nên trong nhà vẫn túng hẫn. Thường thường tối đến có mấy người bạn tuổi xấi lại chơi. Quân này rất là đầu trộm đuôi cướp. Nghe đâu chúng đã bị mấy lần can-án về tội đi ăn trộm.

Mới có mấy hôm nay đã có mấy nhà ở về hàng lấy kèn có về nổ bị kẻ trộm rình. Nhà thì chúng cạy cửa gác sân, nhà thì bị nó nằm rình ở trần mái cùng. Lần thứ dậy thì chúng đã tẩu thoát cả rồi. May thay có nhà nào bị cả. Những quân trộm này ở đâu đến ? Chẳng phải nói thì chắc bà con phố ta cũng đã rõ cả rồi. Vậy từ nay giờ đi bà con ta phải xem xét cẩn nhà cho cẩn thận, nhất là về rầy lễ, chúng phải cẩn thận lắm không thì cũng có ngày bị chúng khoét hết.

Một người ở phố lại cáo.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI
Thuốc đau mắt rửa rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh hãy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Cassaux ».
Thuốc cũng vẫn giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm.
8003

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư 45 năm Bác-sĩ hội-viên hội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenis, Foc, Rabet, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Rusé.
Ngoại khoa, hội-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, cuối nhà số 236
8005

Người hàng học bị-tin. — Trần ngọc-Cốc tức Cáp, 25 tuổi, làm nghề hàng bạc ở phố hàng Bạc, số 5 bị kiện là bội tín các đồ kim-khí giá đáng 68 đồng của người tên là Phương-Gia Thọ số 77, phố hàng Bồ, vậy đã phải bắt giam xét.

Cái của khả nghi. — Bùi-văn-Hưng 31 tuổi, vô nghề nghiệp, vô gia cư, thấy có mang một cái quần đàn bà, là của khả nghi, vậy đã phải bắt giam xét.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	17 Août hồi 6 giờ	18 giờ	18 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78 99	78.69	78.46
Yên-bày	30.26	29.96	29 71
Việt-trì	13.85	13.65	13.30
Hanoi	9.14	8.90	8 66
Vạn-yên	9 00	9 00	8.45
Hòa-bình	6.90	6.80	6.62
Tuyên-quang	4.50	4.30	4 30
Phú-đoan	20.28	20.08	20.68
Phú Yên-bình	1.10	0.70	0.70

Trên sông Thái-bình

	17 Août hồi 6 giờ	18 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	19.28	19.16
Lâm	3.15	3 25
Phả-lại-thượng	3.50	3.42
Đáp-cầu	3.89	3.84
Phả-lại	3.37	3.33

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành-phố. — Đến thứ năm 26 août này, hội-đồng thành-phố sẽ họp kì hội-đồng thường tại tòa Đốc-lý.

Giữ miễn duyên-hải Monceay và Hongay. — Vừa sa vài chiếc khi thuyền, trên đảo có đặt súng cối xay, có các toán lính khố xanh đồ sức viên quản đội tây cai quản, cho đi tuần để giữ và mật bể ở Monceay và Hongay.

Cái hại về mấy trận mưa vừa rồi. — Mấy trận mưa rào rồi, trong vùng huyện Bái-an hại hoa màu kể có tới vài vạn đồng bạc. Mấy hôm nay trời đã nắng ráo, những cồng thóc nước ở đâu đầy đều mở rộng cả, thế mà nước mưa cũng chưa rút hết, có chỗ vẫn còn lênh láng (rằng xóa, rơi rất đau lòng.

Ở thành thị không có hại gì vì thấy mấy trận mưa đó, nhưng nhiều nhà ẩm thấp, chắc hẳn có lại cho sự vệ sinh nhiều lắm.

Vì cứu giúp cơ-cần dân bị lụt. — Nghe nói nay mai có mấy nhà hàng tâm sẽ làm đơn xin phép quan tỉnh để đi quyên tiền giúp các nạn dân bị lụt. Hiện nay các ông lý cũng đang bận tính xem các phương sách nào tiện lợi thì xin thi hành, vì trước đây cái cảnh chẩn cấp nạn dân không được mỹ mãn, nên lần này các ông lý định rằng ở Bái-cầng ta thu tiền quyên được bao nhiêu thì sử ngay những người có danh vọng mang tiền gạo đến thẳng chỗ ngập lụt mà ban phát cho mọi người để tránh những nông nỗi « ăn bẫu ăn xén » của các người già danh đạo đức.

Hội Bắc-kỳ thanh-niên thể-dục cũng đang sửa soạn một tấn hát cải lương để nay mai đưa diễn lấy tiền giúp vào cuộc làm phúc.

Ngày đưa vào rạp hát cũng sẽ lòng tán trợ việc cứu giúp những nạn dân bị lụt, hễ hôm nào xin được phép thì các rạp hát đã nhã ở ân những tích-cực biệt để lấy tiền quyên cho nạn dân.

Bem người dầy xuống giếng khơi. — Sở Cẩm vừa làm biên bản phạt vợ chồng tên Bái-văn-Nhu 28 tuổi và Hoàng-thị-Vân, 28 tuổi, nhà ở phố Lò-lợn, quanh năm không làm nghề nghiệp gì cả, phạm tội để con gái nhỏ đến tuổi làm cái nghề bán phấn buôn son.

NAM-ĐỊNH

Cái nạn ô tô. — Về việc chiếc ô tô của một viên Nam-quan đi đụng phải cột mốc đường, ngày 8 août vừa rồi, tại góc phố Russie làm đổ cột mốc, mà trong báo đã nói trước, thì nay sở Cẩm đã làm biên bản phạt tên Phạm-văn-Lai, 25 tuổi, (làm máy chiếc xe ấy về tội không có giấy chứng chỉ vận máy ô-tô mà dám cầm máy ô-tô ; còn chủ có xe chịu trách-nhiệm đến sự lỗi thiệt cho sở lục-lộ về việc xe hàn đổ cột mốc đường.

BẮC-NINH

Hội T. B. K. N. C. T. T. T. — Ngày chủ nhật 15 Août 1926 vừa rồi, chi-hội Trung-Bắc-kỳ nông-công-thương tương-tế ở Bắc-ninh đã làm lễ khánh-thành tại nhà chép hàng Đốp-cầu của ông hội-viên Từ-ngọc-Liện cho mượn. Đúng 3 giờ chiều quan chánh Công-sứ Bắc-ninh Wintrebert, quan thọ-đốc Vi-đề-ngọ Hoành và các quí quan cùng tới dự lễ ; các hội-viên tới họp đông đủ, hội-chính có ông chánh hội-trưởng Ng-huy-Hợi và ông tổng thư-ký Nguyễn-Thắng sang chứng kiến. Vì đương lúc lụt lội, đường giao thông khó khăn, nên đã hi-biên các chi hội khác đều không về được cả. Ông hội-trưởng sang-lập cắn chi-hội là M. Ng-quế-Dương có đọc một bài diễn-văn, nói về tình-thế của chi-hội Bắc-ninh khi buổi đầu ; Ông chánh hội-trưởng Ng-huy-Hợi đọc tiếp một bài diễn-văn bằng Pháp-văn nói về mục-đích và thành-thế hiện-tình hội.

Quan Chánh-sứ Wintrebert đáp lại hội, đại-ý rằng quan Toàn-quyền Varenne và quan Thống-sứ Robin đã hết lòng tán trợ cho hội, mà lập sở Thanh-tra về việc lao-động và cho hội được hưởng cuộc sổ-số, để mong hội sẽ làm được nhiều điều công-ích mà đứng-lao công-tác cùng Chánh-phủ để bước lên con đường tiến-bộ, thì riêng về phần ngài, hễ có khi nào, hễ có ở nơi nào, ngài sẽ hết lòng hết sức tán-trợ cho hội. Vì tỉnh Bắc-ninh đương bị nạn lụt-lội, nên sau khi diễn thuyết, cử tọa đều không về tay, để tỏ lòng phấn uu cùng đồng-bào phải cơn khốn-nạn. Trong giờ sâm-banh, cử tọa đều ngỏ đàm-đạo mãi tới 5 giờ, nói về cách hộ đê và cứu hoang, thực đã là ra một cái cảnh-tượng Pháp-Việt đề-huề.

Hội-trưởng, Ng-huy-Hợi lại cáo

KIẾN-AN

Cho ô-tô vận-tải trái phép. — Sở cẩm đã làm biên-bản phạt Bùi-văn-Ty, ở Au-dương sau việc cho ô-tô chạy thuê mà không có giấy phép.

Số 45

BẮC-TÔNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, tức thì mở giáo thúc ngựa, xông vào đánh *Dương-uyên-bình*. *Dương-uyên-bình* chưa kịp lên ngựa, trong khi luống-cuống, thành ra bị *Hàn-diên-thọ* đâm cho một ngọn giáo chết ngay.

Dương-diên-định vừa toan lại cứu thì *Da-luật-kỳ* cưỡi ngựa tiến đến, xông vào đánh *Dương-diên-định*. *Dương diên-định* dẫu có tài võ-dũng nhưng bộ-hạ đã vỡ chạy cả rồi, thành ra quân *Liêu* xâm lại mà vây *Dương-diên-định*.

Quân *Liêu* chém đứt nhân ngựa của *Dương-diên-định*. *Dương diên-định* mặt lăn xuống đất, bị loạn quân mấy xáo lên mà chết. *Dương-diên-huy* thấy sự thế nguy-cấp, cũng liều chết phá vòng vây mà chạy.

Dương-diên huy chạy được độ một dặm đường thì trong đám tàn say, bỗng thấy không biết bao nhiêu quân-liêu thò ra, mỗi tên lấy chân ngựa. *Dương-diên huy* ngã ngựa, bị quân *Liêu* bắt sống.

Dương diên-đức thấy anh đã bị bắt rồi, vội-vàng một mình phóng ngựa chạy trốn. *Hàn-diên-thọ* cùng *Da-luật-kỳ* hợp quân đuổi theo, vây kín bốn mặt. Trận ấy quân *Tống* chết hại không biết bao nhiêu mà kể.

HỒI THỨ XVII

Dương diên-đức một mình phá vỡ vòng vây mà chạy. Vừa chạy vừa nghĩ thầm trong lại thì thấy quân *Liêu* đang hăng-hái thúc thế đuổi theo. Khi chạy vòng qua khu rừng, *Dương diên-đức* nghĩ thầm mà nói một mình rằng :

— Năm xưa ta đến *Yết-kiều sơn*, *Trí thông-trưởng lão* có cho ta một cái hộp nhỏ và dặn ta rằng : « Khi nào gặp nạn thì hãy mở ra » vậy thì ngày nay ta thử mở ra xem sao.

Nói xong, liền thò tay vào trong mình, lấy cái hộp ra mở xem thì thấy trong hộp có một lưỡi dao cạo và một tờ độ-điệp. *Dương diên-đức* hiểu ý, liền giấu lưỡi dao vào trong mình, còn tờ độ-điệp thì vò nát và ném xuống sông mà rằng :

— Ta đã thắng được cha con *Dương nghiệp* thì quân *Tống* tất phải tàng đêm kinh hồn, vậy ta hãy ra lấy quân, rồi sau sẽ bàn cách tiến đánh, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Tiêu thái-hậu truyền gọi viên *Tống-tướng* bị bắt vào để hỏi. *Tiêu* thái-hậu hỏi rằng :

— Nhà ngươi ở bên *Tống*, hiện giữ chức gì ?

Dương diên huy cứ ngẩn ngơ nhìn không chịu khuất, lại quát to lên mà rằng :

— Tự tiện mà bị tay nhà-ngươi bắt được, ngày nay chỉ có một chết là xong, còn phải hỏi lôi-thôi làm chi nữa !

Tiêu thái-hậu bèn bảo giục mà rằng :

— Tào gan nhỉ ! Ngươi tưởng ta không dám giết ngươi hay sao ?

Nói xong, truyền quân đao-thủ giải *Dương-diên-huy* ra để chém, *Dương-diên-huy* không hề sợ hãi một chút nào cả, ngảnh lại bảo *Tiêu* thái-hậu rằng :

— Đại-trượng-phu có ai sợ chết, muốn giết thì cứ giết đi, mau mau khai-đao, hà-tất phải nói nhiều !

Tiêu thái-hậu thấy *Dương-diên-huy* đến mạo khái-ngôn mà nói-năng lại khẳng-khái, có ý không nỡ giết, bảo *Tiêu-thiên-lựu* rằng :

— Ta muốn thu người này về dùng *Quỳnh ngọc-công-chúa* gả cho làm phò-mã, chẳng hay nhà-ngươi nghĩ thế nào ?

Tiêu-thiên lựu tâu rằng :

— Dương-nghiệp là hàng, cũng là một đứa thịnh-đức, có việc gì mà không xong !

Tiêu thái-hậu nói :

—Ta cho phép hắn không theo mà thôi.

Tiêu thiên-lựu nói :

— Ta lấy lòng thiết-thật mà đối-đãi với hắn thì hắn nào dám có lòng khác.

Tiêu thái-hậu mới bảo *Tiêu thiên-lựu* truyền đưa cho *Dương-diên-huy* biết. *Dương diên-huy* nín lặng hồi lâu, nghĩ thầm : Ta nay đã bị bắt, dẫu chết cũng chẳng ích gì, chi bằng hãy nhận lời, tạm làm ở đây, nhân tiện dò xét tình-hình để tìm cách báo thù, hà chẳng là một cái cơ-hội hay lắm ru !

Dương-diên-huy nghĩ vậy, mới nói với *Tiêu thiên-lựu* rằng :

— Thái-hậu đã có lòng ân-xá cho ta, ta dùng không chết, cũng đã may lắm rồi, khi nào còn dám *Dương* cải ngôi phò-mã lý.

Tiêu-thiên-lựu nói :

— Thái-hậu thấy tướng-quân diện-mạo khôi-ngô, cho nên muốn gả, tướng-quân không nên từ chối.

Tiêu thiên-lựu liền tâu với *Tiêu* thái-hậu rằng :

— *Tống-tướng* đã tỉ-mỉ xin vâng lời.

Tiêu thái-hậu truyền cởi trói cho *Dương-diên-huy* và hỏi họ tên. *Dương-diên-huy* nghĩ thầm : Quân *Liêu* xưa nay vẫn gọi họ *Dương* là *Ân* là tại phải thay họ đổi tên mới được.

Dương diên-huy nghĩ vậy, liền tâu với *Tiêu* thái-hậu rằng :

— Kẻ hạ-thần họ *Mộc* tên *Dịch* (1). Hiện đang làm chức đoàn-luyện-sứ ở *Đại châu*.

Tiêu thái-hậu mừng rỡ xiết bao, truyền chọn ngày tốt để cho *Mộc-dịch* làm lễ cưới. Lại nói chuyện *Tống Thái-tôn* về đến *Biện-kinh*, các quan văn võ triều-thần vào làm lễ chúc mừng.

1. Nguyên chữ *Dương* : một bên chữ *Mộc* và một bên chữ *Dịch*.

Tống Thái-tôn tức là *Dương-nghiệp* lên triều định mà phán-dụ rằng :

— Ngày nay ta được thoát nạn, đều là nhờ có sức của con nhà-ngươi vậy. Nhưng không được biết tin tức họ *Dương-minh* ra thế nào ?

Dương-nghiệp tâu rằng :

— Đêm sau trường của kẻ hạ-thần vốn tính cương-nghị, không chịu khuất-nhục, tất sao cũng bị hại.

Nói chưa dứt lời thì bỗng có tin báo rằng :

— *Dương-uyên-bình* bẩm chết! *Thiên-khánh-vương bèn Liêu* là *Da-luật-thường*, hiện nay toàn-quân đều bị hãm-một.

Tống Thái-tôn nghe lời tâu, thở dài mà than rằng :

— Khiến cho bề lương-thần phải hãm vào nơi đất chết, thật là cái lỗi của ta đó !

Nói xong, hai hàng nước mắt chảy xuống đòng đòng. *Dương-nghiệp* tâu rằng :

— Kẻ hạ-thần vẫn có lời thề, xin liều chết để đền ơn bệ-hạ. Nay may đến con nên kẻ hạ-thần đều chết ở nơi trận-địa, chẳng qua cũng bởi số phận. Dám xin bệ-hạ hãi-tất phải quá nghĩ.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

... Prenez ça comme vous voudrez. J'ai été en Auvergne, j'ai été à Faverolles, pardi ! Eh-bien ? est-ce qu'on ne peut pas avoir été en Auvergne et avoir été à Faverolles sans avoir été aux galères ? Je vous dis que je n'ai pas volé, et que je suis le père Champmathieu. J'ai été chez monsieur Baloup, j'ai été domicilié. Vous m'ennuyez avec vos bêtises à la fin ! Pourquoi donc est-ce que le monde est après moi comme des acharnés !

L'avocat général était demeuré debout ; il s'adressa au président :

— Monsieur le président, en présence des dénégations confuses, mais fort habiles de l'accusé, qui voudrait bien se faire passer pour idiot, mais qui n'y parviendra pas, — nous l'en prévenons, — nous requérons qu'il vous plaise et qu'il plaise à la cour appeler de nouveau dans cette enceinte les condamnés Brevet, Cochepaille et Chenildieu et l'inspecteur de police Javert, et les interpeller une dernière fois sur l'identité de l'accusé avec le forçat Jean Valjean.

— Je fais remarquer à monsieur l'avocat général, dit le président, que l'inspecteur de police Javert, rappelé par ses fonctions au chef-lieu d'un arrondissement voisin, a quitté l'audience et même la ville, aussitôt sa déposition faite. Nous lui en avons accordé l'autorisation, avec l'agrément de monsieur l'avocat général et du défenseur de l'accusé.

— C'est juste, monsieur le président, reprit l'avocat général. En l'absence du sieur Javert, je crois devoir rappeler à messieurs les jurés ce qu'il a dit ici-même il y a peu d'heures. Javert est un homme estimé qui honore par sa rigoureuse et stricte probité des fonctions inférieures, mais importantes. Voici en quels termes il a déposé : — « Je n'ai pas « même besoin des présomptions morales et des « preuves matérielles qui démentent les dénégations « de l'accusé. Je le reconnais parfaitement. Cet homme ne s'appelle pas Champmathieu ; c'est un ancien « forçat très méchant et très redouté nommé Jean « Valjean. On ne l'a libéré à l'expiration de sa peine « qu'avec un extrême regret. Il a subi dix-neuf ans « de travaux forcés pour vol qualifié. Il avait cinq « ou six fois tenté de s'évader. Outre le vol Petit-« Gervais et le vol Pierron, je le soupçonne encore « d'un vol commis chez sa grandeur le défunt évê-« que de Digne. Je l'ai souvent vu, à l'époque où « j'étais adjudant garde-chiourme au bagne de Tou-« lon. Je répète que je le reconnais parfaitement. »

Cette déclaration si précise parut produire une vive impression sur le public et le jury. L'avocat général termina en insistant pour qu'à défaut de Javert, les trois témoins Brevet, Chenildieu et Cochepaille fussent entendus de nouveau et interpellés solennellement.

Le président transmit un ordre à un huissier, et un moment après la porte de la chambre des témoins s'ouvrit. L'huissier, accompagné d'un gendarme prêt à lui prêter main forte, introduit le condamné Brevet. L'auditoire était en suspens et toutes les poitrines palpitaient comme si elles n'eussent eu qu'une seule âme.

L'ancien forçat Brevet portait la veste noire et grise des maisons centrales. Brevet était un personnage d'une soixantaine d'années qui avait une espèce de figure d'homme d'affaires et l'air d'un coquin. Cela va quelquefois ensemble. Il était devenu, dans la prison où de nouveaux méfaits l'avaient ramené, quelque chose comme geôlier. C'était un homme dont les chefs disaient : Il cherche à se rendre utile. Les aumôniers portaient bon témoignage de ses habitudes religieuses. Il ne faut pas oublier que ceci se passait sous la restauration.

— Brevet, dit le président, vous avez subi une condamnation infamante et vous ne pouvez prêter serment...

Brevet baissa les yeux.

— Cependant, reprit le président, même dans l'homme que la loi a dégradé, il peut rester, quand la pitié divine le permet, un sentiment d'honneur et d'équité. C'est à ce sentiment que je fais appel à cette heure décisive. S'il existe encore en vous, et je l'espère, réfléchissez avant de me répondre, considérez d'une part cet homme qu'un mot de vous peut perdre, d'autre part la justice qu'un mot de vous peut éclairer. L'instant est solennel, et il est toujours temps de vous rétracter, si vous croyez vous être trompé. — Accusé, levez-vous. — Brevet, regardez bien l'accusé, recueillez vos souvenirs, et dites-nous, en votre âme et conscience, si vous persistez à reconnaître cet homme pour votre ancien camarade de bagne Jean Valjean.

Brevet regarda l'accusé, puis se retourna vers la cour.

— Oui, monsieur le président. C'est moi qui l'ai reconnu le premier et je persiste. Cet homme est Jean Valjean. Entré à Toulon en 1796 et sorti en 1815. Je suis sorti l'an d'après. Il a l'air d'une brute maintenant, alors ce serait que l'âge l'a abruti : au bagne il était sournois. Je le reconnais positivement.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Roman vân-chương của ông Victor Hugo

Quyển thứ nhứt, tập thứ nhứt

(Tiếp theo)

... Các quan muốn cho việc ấy là thế nào thì tùy ý. Còn sự đã ở đất *Auvergne*, đã ở *Faverolles*, thì có. Nhưng chẳng có lẽ ai đã ở hai nơi ấy, thế tất là đã phải can-án đi đày. Vậy thì tôi xin nói rằng tôi không ăn-trộm ăn-cắp, mà tên tôi là thằng-cha *Champmathieu*. Trước tôi làm ở xưởng ông *Baloup*, nhà tôi công ở đó. Các người cứ nói nhảm mãi, tôi tức cả mình! Làm sao mà thiên-hạ nhâu-nhâu cả lại chỉ làm hại tôi thế này!

Quan chưởng-lý vẫn đứng. Tên bị-cáo nói thế xong thì ngài thưa với quan chánh-tòa rằng:

— Bẩm quan chánh-tòa, tên bị cáo nó đã chối đi như thế, lời-lẽ nó tuy rằng lúng-túng không minh, nhưng mà thật là một cách khôn-ngoan trí-trá, nó chỉ để tòa phải cho nó là điên-rồ xuẩn-ngốc, nhưng mà tòa truyền cho nó biết rằng, không ai phải lừa nó đâu. Nó đã chối thế âu là bản-chức xin với quan chánh và xin với tòa Đại-hình lại cho đòi ba tên tù *Brevet, Cochepaille* và *Chenildieu*, và cả viên thanh-tra cảnh-sát *Javert* vào đây mà đối-cứu và nhận mặt tên bị-cáo lại một lần nữa, xem có phải chính nó là tên trọng-tù đã phải đày *Jean Valjean* không?

Quan chánh-tòa đáp:

— Tôi xin nói để quan chưởng-lý biết rằng viên thanh-tra cảnh-sát *Javert*, có việc quan cần-kíp ở một huyện-lị gần đây, cho nên khi cung xong, viên ấy đã xin ra khỏi tòa Đại-hình rồi, mà viên ấy cũng đã đi ra ngoài tỉnh-thành này rồi. Bản-chức đã cho phép viên ấy được đi ngay như thế, quan chưởng-lý và thầy-cãi bên bị cũng đã ưng rồi.

Quan chưởng-lý nói:

Bẩm quan chánh-tòa, có thế. Viên *Javert* hiện không có mặt ở đây, bản-chức xin ôn lại những lời cung-khai của viên ấy. Viên thanh-tra *Javert* là một người rất đáng hâm-mộ, tuy chức-phận tí-tiều mà quan-trọng lắm, người ấy thật đã làm vẻ-vang cho chức phận mình. Đây, lời khai của viên ấy như sau này: « Bẩm « các quan, tôi không cần phải viện đến những bằng-cớ « vô-hình và những tang-chứng xác-thực, nó đã khiến « cho bao nhiêu những lời chối-cãi của tên này là vứt « đi cả. Tôi nhận được chính mặt nó đây. Tên nó không « phải là thằng *Champmathieu*; nó là một đứa trọng-« phạm đã đi đày, nó dữ ác lắm mà ai cũng ghê sợ nó « lắm. Tên nó là *Jean Valjean*. Khi nó mãn-hạn được về « phòng-thích, quan coi ngục miền-cưỡng mà tha cho « nó về. Nó trước ăn ăn sẵn-nhập nhân gia thủ tài, « phải đày trong mười-chín năm. Năm sáu phen nó đã « mưu việc đào tẩu. Ngoại giả cái việc cướp tiền của « thằng bé *Petit Gervais* và việc ăn-trộm tháo ở trại *Pierron*, « tôi lại còn nghi cho nó đã ăn-trộm nhà quan cố « giám-mục ở thành *Digne* thuở trước nữa. Khi tôi còn « làm phó-quản canh ngục ở *Toulon* tôi đã nhiều phen « thấy mặt nó rồi. Vậy tôi xin nói lại rằng tôi đã nhận « được chính phải mặt nó. »

Mấy lời cung-khai minh-bạch ấy khiến cho công-chúng đến xem và các viên dự-thẩm, ai nấy đều yên trí cả. Quan chưởng-lý lại xin tòa đòi ba tên tù làm-chứng, phải vào lần nữa, công-nhiên khai lại và nhận mặt lại.

Quan chánh-tòa chuyển lời thỉnh-cầu ấy cho tên mõ-tòa, cách một lát thì cái cửa phòng các chứng túc-trực lại mở ra. Tên mõ-tòa dẫn tên *Brevet* vào, lại có một tên *sen-đầm* đi kèm để phòng có nguy thì cứu viện. Công-chúng ai nấy ngậm hơi, cùng dánh trống-ngực.

Tên cựu-tù *Brevet* mình bận áo đen và xám, thường dùng trong các nhà ngục. Tuổi nó chừng sáu-mươi, mặt nó ra mặt một nhà tầm-tháo, lại có vẻ một đứa gian-ngoan. Hai cái thứ người ấy, nhiều khi cũng một tướng mạo. Gã đã ra vào mấy thứ chỗ ngục-hình, cho nên quan coi ngục đã quen nhẫn mặt đi, mà sai làm đứng coi cửa sổ. Các quan thường phê hạnh-kiểm cho là một đứa được việc. Hỏi các ông cố coi việc tôn-giáo trong các ngục, thì nói rằng nó cũng ngoan đạo. Độc-giả nên nhớ rằng, chuyện này về thời-đại khôi-phục vương-chính. Quan chánh-tòa phán rằng:

— *Brevet*, mi đã chịu nhục-hình rồi, không được thế nữa (1). . . . .

Brevet cúi đầu không nói gì cả, quan lại truyền:

— Nhưng tòa nghĩ dầu mày là một đứa đã vì luật-pháp mà mất phẩm-giá đi rồi, song cũng có lúc trời còn cả thương mà cho mày trong bụng còn có được đôi chút lương-tâm và công-lý. Bây giờ tòa gọi mày lên đây, là có ý gợi cái lương-tâm ấy ra. Vì nếu trong lòng mày quả còn cái chút lương-tâm ấy, ta cũng mong được như thế, thì mày nên nghĩ chín rồi hãy thưa. Mày nhìn đấy, một bên thì cái thằng này, một lời của mày có thể làm hại được nó; một bên thì công-lý nhà-nước, một lời của mày có thể tỏ được ngay gian. Cái thời-gian này thật là một thời-gian quan-trọng, nếu những lời mày khai trước có câu gì sai lầm, thì mày khai lại cũng còn kịp. — Tên bị-cáo kia, đứng dậy nào! — *Brevet*, mày nhìn nó cho kỹ, rồi mày cỡ nhớ cho ra, rồi mày thử hồi linh-hồn mày, lương-tâm mày, xem có thật nó là thằng bạn đồng-ngục với mày thuở trước, tên gọi là *Jean Valjean* đó không?

Brevet nhìn tên bị-cáo rồi quay lên quan chánh-tòa mà thưa rằng:

— Bẩm quan chánh-tòa, chính nó đấy ạ. Tôi nhận được mặt nó trước cả. bây-giờ tôi nhìn lại nó tôi lại xin nhận là chính nó đấy ạ. Thằng này chính là thằng *Jean Valjean*. Nó vào ngục *Toulon* năm 1796, đến năm 1815 thì nó được ra. Tôi thì được ra năm sau. Bây-giờ coi bộ nó xuẩn ngốc như một con thú vật, có lẽ nó già cho nên nó đụt đi như thế; khi nó còn ở chỗ đây, nó tinh ngầm lắm. Tôi nhận chính nó đấy ạ. *(Còn nữa).*

Những hồi tự đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-ngữ, bán giá như sau này:

Quyển I	225 trang, bán.	0 $ 50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước,*
— II	260 —	0 48	*mỗi quyển* . . . . . 0 $ 20
— III và IV	150 —	0 35	*Cả bốn quyển gởi làm một*
— V và VI	180 —	0 40	*gói* 0 60

Sự tiến bộ của xe đạp và cái cám-tưởng đối với mấy cuộc đua xe đạp tại Nam-kỳ mới rồi

(Tiếp theo)

Cuộc Cap Saigon năm nay, Luong và Morvan vẫn theo lệ cũ mà lên nhứt nhì như cuộc Cap-Saigon năm ngoái thật đáng khen thay cho Luong, là người cuộc Saigon-Biên-hòa-Saigon, thì Luong và Morvan lại bị thất bại, theo lệ những nhà được giải trong cuộc Cap-Saigon chuyến trước, thì chuyến này phải đứng vào hàng chấp bậc, tay chấp tại trên có 5 phút đang-bỏ mà Luong và Morvan có ý để lần hơn, rồi mới khởi hành, đó là cố ý muốn khoe bổ-lực của mình, nhưng tại trên đường có nhiều tay khá giỏi, Luong ta xem chừng khó ăn, phải chịu bỏ hi, mà quay trở về, Morvan chạy được một quãng vì nỗ bánh hơi lâu, nên cũng bỏ thi nốt, thế ra 2 nhà chiếm nhứt nhì lần trước lần này phải chịu đứng đầy mà coi Nguyễn Lê văn-Mậu và Đinh-văn-Long lại khác nhau, với Luong, Morvan. Cuộc Cap-Saigon: Mậu và Long, mỗi người thì bị ngã, một người thì nổ bánh, nên 2 nhà đều bỏ thi, may sao lần này lại thắc nhứt nhì, hiệp giải rõ ràng: nếu Mậu và Long đương vào hàng chấp bậc thì cũng khó mà ăn nổi, nhưng vì Mậu Long chuyến Cap-Sa gon thất bại, cỉ nên được đứng vào hàng bị chấp, là tùy lệ cổ-kim, song đã 2 lần nổ bánh phải phận "tử giới cả.

Ta có một điều đáng nghi cho Cuộc đua đó, tưởng nên thuật ra để độc-giả nghiệm cứu. Một bên thì báo « L'Impartial » và « Trung Lập Báo » tỏ chức cuộc Cap-Saigon 125 kms và một bên thì báo « Écho Annamite » « Công Luận Báo » và « Đông Pháp Thời Báo » mở cuộc Saigon-Biên-hòa-Saigon 68 kms 2 bên đã chịu khó xếp đặt, tưởng không đến nỗi sống kích nhau, hóa bỏ nhau thì phải, thế mà hóa ra bên nọ bảng bên kia, hòa kia công-kích bên nọ, bề-diện tay xông đột đã xong nhưng trong chương vẫn là có ý khích bác nhau. Như cuộc Cap-Saigon mới đoạn 2 tờ báo bên kia tuyên bố rằng: có hơn 200 người dự cuộc, 3 tờ báo bên nọ lại nói rằng: Chỉ có mấy chục người thôi, cuộc Saigon Biên-hoa-Saigon cũng vậy: 3 tờ báo nọ, đến phát biểu: có trên 400 người dự cuộc, nhưng 2 nhà kia lại nói rằng chỉ có ngoại 200 người dự mà thôi. Bên nào nhiều người dự hơn thì ta không cần phải bàn đến, mà bên nào nói đúng số người dự hơn thì thử khó mà đoán rằng: ai thay! cho 2 bên, vì anh nhau chỉ động việc thể-dục xe đạp, mà thành ra ám chỉnh lẫn nhau. Ta thiết nghĩ: vun trồng mà khó, kết quả mới hay. Ngoài Bắc kỳ ta cũng không nói, vì các cách trở ngại đó mà không dám đề xướng tổ chức những cuộc đua xe đạp vui vẻ như là 2 nước tại Nam-kỳ mới rồi, thì thật may làm cho thường thể-dục xe đạp tại Bắc-kỳ về sau vậy.

Những tay chạy thì xe đạp tại Nam-kỳ, Nay chỉ có Ngô-văn-Luông là hơn cả thôi, rồi đến Dương-kim-Lang, Lê Phánh, Lê văn-Mậu, Đinh-văn-Long, Lê-văn-Luyện, Trần-văn-Thinh, Nguyễn-Mạnh, Hoàng-văn-Thanh v. v. là tay khá cả. Người tây thì có Morvan đứng đầu, rồi đến Jean Hasa. Demolis, Lamouliére, Michel, Henri, Benjamin v. v. cũng là tay giỏi, song vẫn không bằng bọn Ngô-văn-Luông. Người Bắc-kỳ hiện nay cũng có mấy tay đợi thì như: Bông, Công, Tiên, Cau, mấy năm nay đều nổi tiếng về những cuộc đua đường trường và trên vòng. Người Âu thì có Mégy, Mare, Serge Mar; Rémy, Etori, Deserme, Demarseffe v. v. những tay đã kể trên này, tuy thị thì giỏi chẳng kém gì trong Nam-kỳ, song chỉ hiềm vì ít người đua chạy, cho nên hèm vui, nếu được nhiều người mộ chơi thì cũng không đến nỗi nào lưu lạc như thế thôi tinh, mà khiến cho ta thường hay chê mỉa đến.

Xe-đạp đường trường tại Bắc-kỳ đối với Nam-kỳ, đi kém xa như vậy, mà người chạy thì lại mỗi ngày một kém đi. Cứ xem số hiệu ta đã liệt kê trên kia, thì số người dự cuộc đua xe-đạp đường trường tại Bắc-kỳ, có 15 năm thế e giảng hà nhất bộ ?, nay muốn cho đại-đa số người mộ đua, thì ta chắc rằng khó-khăn lắm. Vì trò thì ít người nghiên-cứu đến và cổ-động đến, phần nhiều chỉ trông mong về mấy ay nhà nghề chạy đua trên vòng thôi; lại có một hạng người như nhà-quê thôi chẳng, trời ra ca-vường rượu chè, thì có 15 trăng thể-dục như thế trông thấy một việc đọc vậy, nghĩ là phần ít hiểu người ai cũng ta chân làm bước trên những con đường thể dục, mà đối với xe đạp cũng vậy, xe-đạp tự-nó, mà còn nhiều hướng lợi cần thứ thể-dục khi luyện kiện. Nam-kỳ thượng vũ, Bắc-kỳ tập kích, hai lối đó, thật là kỳ-ảo mai.

Ở bên Pháp nhân dân phần nhiều ai cũng hiểu đi xe đạp, cho nên tiến bộ phát đạt như thế, (Nghề xe đạp phát đạt nhứt thế giới) mỗi năm hãy đặt rất nhiều cuộc thi, chẳng những bắt là cuộc chạy thi vòng quanh nước Pháp (Le tour de France Cycliste) cuộc ấy mỗi năm một một lần, đường dài ngoại 5000 kilomètres, năm nay bắt đầu chạy từ 18 Juin cho đến 18 Juillet mới tan cuộc. Song vẫn chưa rõ năm nay coi giải quán-quân rất có giá-trị lắm. 85 vỏ ruột ?

Hà-thành sáng lập trường đua xe-đạp cũng đã lâu năm, mà người dự đua vẫn không có mấy, 15 đó là bởi tại các nhà bán xe đạp không có ai hiệu-sinh, không chịu vận-động cho nên nghề xe-đạp ở Bắc-kỳ gây nay vẫn không được tiến-bộ như trong Nam-kỳ, nay muốn bổ cứu việc ấy, tưởng nên phải tổ-chức cuộc đua luôn luôn, để cho mọi người đều được dự đua, thì mai sau này mới có điều hi-vọng và bọn may chơi mình tăng nghề xe-đạp trong Nam kỳ chăng.

Hãy nói tạm như nước bỉ ngực, cũng qua vì kim tiền mà đem ra đánh để đánh cược lẫn nhau, chớ kỳ thực chẳng có ý thú gì cả, mà lại nhiều người hoan nghênh, ta thật không hiểu, ngày nay thể-dục kỳ-mã mỗi ngày mỗi giảm. Cuộc đua ngựa chẳng qua để là trò vui mắt công chúng để mà thôi, về đường thể-dục xe-đạp, tay chạy cứ trên vòng, công chúng tai nghe mắt thấy đã quen cũng chẳng khác gì cuộc đua ngựa, nhưng thành thoảng có hay cuộc chạy thi ngoài đường cái, thì phần nhiều lại được lắm người hoan nghênh hơn, thành ra mỗi cuộc thể-dục rất vui vẻ, mà ta thiết tưởng không nào vui bằng!

Mấy năm nay, các nước đua xe-đạp đề thám hiểm và du-lịch cũng nhiều, mà đi bộ thì thường ít lắm. năm 1924 vừa rồi ông Edmond Corval nhà nhiếp-ảnh (Nature) bộ-hành du-lịch 8 tỉnh-giới với Bắc-kỳ rồi sang Trung-kỳ, tưởng đã khó nhọc, từ năm ngoái đến giờ đã thấy nhiều nhà đạ xe-đạp tay bộ-hành, như tỉ thì bởi sự lao lực và chẳng hơn đi bộ. Như M. Thorel đi là người Đan-mạch đã đi xe đạp vòng quanh địa cầu tới Sài-thành bởi tháng Mars năm nay, đến tháng Mai lại có một người Hà-lan tên là Kei ơr cũng đi xe-đạp vòng quanh thế-giới tới Bắc-kỳ đi qua Hanoi, lại một người nữa, tên là Antony Kuadinger đi xe-đạp vòng quanh địa cầu (Cyclo-touriste, globe-trotter) cũng đi qua Saigon đó tháng Février năm nay. Tháng Juin vừa rồi lại có ba người Ấn-độ cũng đi xe đạp vòng quanh thế-giới đi qua Thượng-hải (Trung-kos) xem ra họ đi như bỏn, đường trường kẻ có mấy vạn kí-lô-mét đi chẳng ra bốn năm trời mới xong, thế mà họ cũ ông ngại nào, tự mình cầy, xem chừng lại có phần vui thú hơn là họ đi đến đâu, lại được lãnh lược kỷ sơn đi thấy đến đấy, mắn mục phong quang, không bỏ lỡ nghề đến sự trần gian, cho nên dũng mạnh tiến hành như vậy, thật đáng mộ thay!

Các báo chương, tạp-chí bên Pháp chuyên môn nghiên cứu về sự xe đạp như là: « La Pédale » « L'Union Vélocipedique de France » « L'Auto » « Le Miroir des sports » « La Chasseur Français » vân vân, thường phát biểu nhiều bài luận-văn đáng lý sự về nghề xe đạp rất tinh tường, bởi chưng số xe đạp lại tăng da mãi lên, mà có lẽ lại vì ảnh hưởng của những cuộc đua xe đạp mà lan rộng mãi ra như thế, xem một cái biểu tăng kê sau trong báo « Le Miroir des sports » thì sẽ hiểu: từ năm 1894 cho đến năm 1904 trong mười năm trời số xe đạp bên Pháp tăng thêm 1.332.948 cái đến năm 1914 lại tăng thêm: 2.036 028 cái, và từ năm 1914 đến năm 1924 số xe đạp tại Pháp lại tăng thêm lên 2.819.000 cái nữa, mỗi ngày một tiến bộ, chẳng về sau này số xe đạp ở Pháp còn tăng mãi vô hạn.

	Số xe đạp
Năm 1894	203 026 cái
1895	259 000
1897	4 8 869
1899	836.360
1900	981 000
1904	1 535 972
1905	1.668 000
1908	2.264 [illegible]
1910	2 627 [illegible]
1914	3 [illegible].000
1920	5 [illegible].000
1923	5 838 [illegible].000
1924	6.871.000

Trong Nam-kỳ, các nhà làm báo cũng hay vận động về việc thể-dục xe đạp, cứ mỗi khi có cuộc đua trường, thì họ lại thu đầu thu đũa lên bàn trương về đông rất là kịch-liệt, cho nên cái kết quả, mỗi ngày một tới ra, ta cũng rất lấy đó làm mừng, nhưng hiện hãy còn, thì có lẽ khó mà theo kịp được. Nên mai sau này nhờ được sức nhà nhiệt-thành về sự thể-dục này cũng nhiều đi-nhiều nữa, thì ta chắc rằng sẽ có ngày phát-đạt tiến bộ, và được nhiều người nó nữa dự đua như Nam-kỳ bây giờ, ta thật mong lắm thay!

Những cuộc xe đạp đường trường Bắc-kỳ, xem ra nhiều người dự đó, không đâm cả gan nhứt-thi, thành thử hãy lần nay vẫn ít tay ra dự là vì lẽ đó, ta nhắc rằng: về sau này những thể lệ ấy nỗ dám bớt đâu, và được bọn thanh-niên ta, tranh thủ khoa giới tuyện thành nâng cấp cùng nhau ra đấu nơi trên cuộc đường có bánh xe đạp vậy.

Nhân vì thuật qua đôi nhời cảm tưởng về cuộc đua trường tại Nam kỳ, mà kỳ giả thuận tay toan viết cảm kỷ, tay nhàm tai độc giả thật, song kỳ giả rất là hoan-hỉ bày tỏ cái ý kiến riêng, để cùng độc-giả nghiên cứu, tưởng độc giả cũng không cho là sai ngoa, thì thật lấy làm hân hạnh lắm.

P. Tchan Long (Việt-Trì

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều — Tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ ở Hanoi sẽ đấu giá làm cái nhà thương lấy cho tỉnh Bắc-ninh.

Việc làm đáng giá là 9.272 $ 05.
Ký quỹ tạm 150 . 00.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nha Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh trưng các sở và gỗ in chạ các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nha Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nha Thương-chính Saigon.

TAXEOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 2 $ 00

Bán tại hiệu Bào-chế

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

Hoa Đào Trước Gió

(Bản-trường tiểu nữ-lang)

(Nghiệp-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 200 trang. Giá bán 0 $ 60. Cước phí 0 $ 20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gởi cho:

M. ĐỖ-XUÂN-HỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-cũ, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 83, Phố hàng Bông

Điện-thoại số 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm, sản nước Nam.

Có trường tại Bắp-cầu, Yên-phụ, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Deux héros

(*Suite*)

Atteint d'un coup de feu, le commandant ne bougeait pas.

«Mon commandant! mon commandant! criait le pauvre homme, pendant que les balles pleuvaient toujours sur les cuirasses.

Et tout à coup avisant un chirurgien qui enjambait les cadavres :

«Major, le commandant est blessé! Sauvez le commandant!

Ah bah! dit le chirurgien en donnant un rapide coup d'œil au corps étendu ; pourquoi faire? Il est fichu ton commandant!

Ce mot frappa au cœur le soldat, qui jeta au major un regard plein de furie.

«Toi, tu sais, je t'étranglerai si jamais je te retrouve», cria-t-il

Et n'en voulant pas avoir le démenti, attaché à ce corps inerte par une affection dévouée et têtue, il se pencha, ramassa le commandant tout sanglant, et le porta ainsi, sur son dos, loin du champ de mort qu'abandonnait l'armée, il le porta jusqu'à la nuit, pliant sous le fardeau, harassé, écrasé de fatigue, mais résolu à sauver cet homme et à faire mentir la parole stupide du chirurgien.

Quand, à la première étape, loin du danger, le cuirassier atteignit une ambulance, il tomba, inanimé comme le blessé, auprès du corps inanimé de son commandant.

Et voilà, conclut le colonel, ce que j'avais à dire de l'accusé. C'est à lui que je dois mes épaulettes de colonel, car ma nomination a suivi de près le 6 août. J'ai pu, depuis, combattre encore et perdre un bras au service de la France ; mais ce qui me reste, c'est à ce soldat que j'en suis encore redevable. Quant à lui, blessé, impotent, boiteux, il attendait sa mise à la retraite avec la pension qu'il méritait, lorsqu'un moment d'emportement a tout compromis .. Je n'ai plus rien à ajouter. Mais je crois que la vie de l'accusé palide pour lui plus éloquement que toute harangue. Le meilleur avocat des braves gens, c'est leur passé. » Le colonel avait raison. Après une délibération assez courte, le conseil de guerre prononça à l'unanimité l'acquittement du cuirassier On vit alors le soldat, toujours impassible, saluer ses juges avec la rectitude d'un troupier, et le colonel, demeuré assis au fond de l'auditoire, s'incliner à son tour devant le Conseil.

Puis le colonel s'avança vers le soldat et lui tendit son unique main. Alors le cuirassier, ému jusqu'aux os, devint très pâle et se mordit la moustache. Et les deux blessés, le colonel manchot et le soldat boiteux, montant clopin-clopan en voiture, allèrent près de là, assis à la même table, boire à la santé de la France.

Et on se montrait ces deux débris de la bataille, le chef et l'humble troupier ; et on les saluait l'un et l'autre, l'un, le héros du dévouement, l'autre, le héros de la reconnaissance et du souvenir.

Jules Claretie.

Hai vị đáng trọng

(*Tiếp theo*)

Viên thiếu tá bị trúng đạn không chết ngay.

Trong khi đàn bay như mưa trên đầu giáp, chàng vẫn kêu hỏi thiếu tá ơi, hỡi thiếu tá ơi.

Bỗng chốc chàng ta gọi một viên y-sĩ đương bước qua những thây chết mà rằng:

Hỡi ông y-sĩ, thiếu tá bị thương, mau mau cứu thiếu-tá.

Viên y-sĩ trông qua cái thây nằm đấy mà rằng: Cứu làm gì nữa? Là đứt nhà ta ngoáo rồi!

Người lính nghe thế câu ấy rất là đau lòng bèn nhìn viên y-sĩ một cách căm tức mà rằng:

Liệu đấy, tao mà vớ được thì ta bóp cổ.

Anh ta khăng khăng một lòng thương tiếc cái thây nằm đấy nhất định cứu lấy được mới nghe, bèn cái xuống nâng lấy cái thây đẫy những máu me mà vác ra khỏi chỗ tử địa của binh-gia đã bỏ. Vác mãi đến đêm nặng quá mệt sức quỵ liệt cả người, nhưng vẫn quyết chí cứu được người ấy, cho nỗ răng cái lời vô lý của viên y-sĩ là một lời nói láo.

Đi được một độ đường xa chỗ nguy hiểm, thì tới một trại nhà thương, chàng ta ngỡ lầu ra cũng nằm đó như thiếu-tá, nằm ngay bên cạnh cái thây ấy gửi cho thiếu tá.

Sau chàng đi ta nói: đó là những việc tỏ biết về bị không cho nhân. Tôi còn sống cũng là nhờ về thiếu.Tôi cũng nhờ về thân mà được thăng đến tá, vì tôi được thăng ngay sau trận ngày 6 août và từ đấy tôi còn có thể dự được chiến-trận và mỗi một cảnh tay về việc nước, nhưng tôi còn được thế này, cũng là nhờ về người lính ấy. Còn như thân, đã bị thương, bị tàn tật, bị quẻ, hầu sắp đến lúc được về nghỉ mà ấn tượng như trí, ngờ đâu vì một tác nong nảy mà hóng cả..... Tôi không còn phải nói thêm gì nữa. Nhưng tôi tưởng các sự đã qua của tôi, cũng đủ phân trần mọi lẽ cho hắc, đã lời nói hàng hỏa đối đáu cũng không bằng. Đối với con người khe ước, thì còn thấy kiện nào bênh vực cho gỗi bằng, cái dĩ vãng của người ta nữa. »

Lời đại-tá nói phải lắm. Tòa án bàn một lát, liền đồng thanh tha cho trắng án. Người lính rất là cảm-nhiên chào quan tòa một cách nghiêm chỉnh ra con nhà lính cũng chào và đại-tá thì người ở trong cũng nghiêng cầu chào tòa án.

Rồi thì đại-tá tiến đến gần người lính và giơ cái tay lành ra bắt tay người lính. Người lính rất là cảm-động, người xanh nhợt đi mà không nói được gì cả. Hai người bị thương ấy đại-tá toi cụt tay, người lính thì cụt chân, cùng nhau tập tễnh lên xe đến một hàng rượu gần đó, ngồi cùng một bàn mà uống rượu mừng nước Pháp.

Ai nấy trỏ cho nhau xem hai người tàn-binh ấy, viên tướng ngồi với một người thường binh, và mà mọi chào cả hai người, một người là đáng trọng về sự tận tâm, một người đáng trọng về sự ghi ơn nước nghĩa.

N. V. L.

Biên-bản với thỉnh-cầu

Trong số báo *Moniteur d'Indochine* ngày 7 Août 1926 có đăng một bài dẫn đi như thế xin lược dịch ra quốc-văn như sau này:

« Ta sẽ tiếp được tập biên-bản của Hội-đồng tư vấn Bắc kỳ về kỳ hội-đồng thường lệ tháng mười năm 1925.

Hội đồng tư-vấn (Bắc-kỳ nhân dân đại biểu viện) nay mai sẽ họp. Hội-đồng chính-phủ và Hội đồng bảo-hộ cũng vậy. Các hội-nghị ấy do các thể-lệ đã qui định rõ ràng, chỉ có việc thinh cầu hay là chuẩn y những điều tư hỏi ý kiến của các ngài, nhưng vẫn chưa phải là thay mặt cho cả toàn dân trong xứ.

Ta thử xét xem mỗi kỳ trong đó Đông-pháp có thể chỉ nên đặt ra một hội-đồng đại biểu của dân cả hai nước là chung đâu cái chức trách của Hội đồng tư-vấn với Hội-đồng bảo-hộ lại làm một không; không phải là một cái nghị-hội đựng ra được pháp luật đâu, nhưng là một hội đồng để bày các ý kiến về những việc hành chính giao cho mình xét. Trong Hội-đồng bảo-hộ cũng có các hội-viên người bản xứ hoặc làm chức thực thụ, hoặc làm chức dự khuyết. Vì một vài vấn đề thì chính phủ hay hành chính thì tất phải hỏi đến ý kiến các hội viên ấy. Các hội-viên lại có thể tỏ ý-kiến của mình về các vấn đề gia thiệp đến xứ bảo hộ (tức là thuộc địa: hội Tư-pháp Nam-kỳ) mà quan Thống-sứ giao cho xét.

Các chức trách ấy, đại để cũng y như các chức trách của Nhân dân đại biểu viện.

Các ông đại biểu này so với các ông hội-viên Hội-đồng bảo-hộ thì nhiều lắm, xem kỳ hội-đồng năm 1925 có những 113 ông, mà tại Hội-đồng bảo-hộ thì số có 6 hội viên. Nương cũng có thể giảm bớt cái số nghị-viên đi mà tăng cái số hội viên Pháp lên cho việc công tác của người Pháp người Việt được thực hành hơn bây giờ có mà ban bạc một cách thiết thực về những điều dự định của mọi phái xét đến.

Ta vẫn biết rằng các bài-đồng thương-mại và canh-nông xưa nay cũng được tỏ ý kiến về những bản dự thảo nghị định hay chỉ dụ giao cho sở hỏi ý xét. Về một vài khoản, thì như thế cũng là đủ rồi, song còn nhiều vấn-đề quan trọng nữa cần phải nghị luận một cách tự do và xác đáng thì mới bổ ích.

Hội-đồng tư-vấn năm 1925 cũng đã có ý thỉnh cầu Xét ra cũng có mấy đơn thỉnh cầu. Vì sự lại không có một hội, hoặc vì thỉnh anh em mà phát ra, song ta cũng nên biết rằng, những giấy thỉnh cầu ấy có bàn đến cả những việc quan trọng như là việc trị thủy và việc học chính nữa.

Những điều ấy nguyện ấy, sau này ta sẽ thấy bàn đến tại Hội-đồng bảo hộ và tại Hội đồng chính phủ.

Nhưng tại làm sao xứ Bắc-kỳ lại không có một hội-đồng đó như Nhân dân cả hai nước cùng cử, là đại biểu của các hội, đại biểu của nhà nước để cùng bàn về một việc lợi chung là việc mở mang kinh tế của trong xứ.

Có một vài đạo nghị định thuộc về tổ-tụng lẽ ra phải do nơi đồng ý bàn bạc xác đáng, thì mới thi hành tại đây được. Những điều tương chung về cả Đông pháp thì trước hết phải đem nghiên cứu riêng trong xứ một đã, rồi mới đem bàn bạc và quyết định tại Hội-đồng chính phủ sau.

Xin nói ngay cho rõ ràng, cái việc cộng tác của người Pháp người Việt, như thế không phải sinh ra được một tầng cuộc gì là công cuộc vững bền đâu. Người Việt với người Pháp cùng nhau bàn đến những việc công thương, thì lẽ khi chẳng nghị luận đến những vấn đề nhỏ nhặn hơn là những vấn đề giao cho sở hỏi xét đấy ru? Hội-viên Annam tại hội đồng canh-nông hay hội đồng thương-mại, lẽ khi vì mấy vấn đề hành chính đã chẳng tỏ được những ý kiến của đại biểu nhà nước ra, và có khi lại để thực hành hơn ru? rì vấn đề ấy, thì ông hội-viên Annam đã thực hành rồi, đã tăng trải rồi, vì quyền-lợi chính là quyền-lợi của mình.

Người điền chủ Pháp hay người công thương Pháp về một vấn đề gì, lại chẳng có những ý kiến hay mà người khác không có đấy ru?

Có nghị-luận mới nảy được sự thực ra. Sự thực phải do sự công tác mà ra, những tiếng sông-tào đi lạch, vân vân, đã dùng nhân rồi mà vẫn không khiến cho nó tiến hóa lên được. Hễ vật đổi giá thì giá sông thấy thay đổi, mà kỳ thực thì hóa vật đã nguyên hèn vật cũ. Vậy mà sự liên hiệp ấy cũng chẳng khác gì sự liên hiệp của bình lính thành một toán, mấy toán thành một cơ, ở dưới quyền binh pháp, ta vào trong quyền số mà ta thường trông thấy, chẳng được nghĩ luận gì. Lòng chẳng sức mà đem phân rẽ ra thì sở bổ tích gì? rồi sau lại chẳng đem nhân dân đại biểu viện, với hội-đồng Bảo-hộ mà họp làm một.

Hỉ ý tại là Bảo-hộ chăng?

Cố lẽ nào!

... Phải có làm cái gì mới được, sự hợp tác phải thiết thực mới được. Sự cộng tác không phải là chỉ có việc thỉnh cầu mà thôi.

Người ta chỉ được quyền thỉnh cầu thì cũng bao lăm phải đợi quyền yêu cầu.

Yves le Gadec

Dư luận Nam-kỳ

Muốn cho quốc dân ta mau tấn bộ phải làm thế nào?

Lâu nay trên mặt báo chương hằng thấy chư vị thức giả kêu ca về nỗi đồng-bào ta chậm bước lên con đường tấn bộ vẫn-minh. Người thì than rằng dân ta không có tinh đoàn thể, tâm lòng hay tinh điều hòa đối nhau, gặp cảm nhau, nỗ sanh ra nghị-kỵ nhau, nên rất khó mà chung lưng đấu cật để cạnh tranh cùng dân-tộc khác. Người thì đổ rằng: tại học thức ta còn hèn nên trình độ ta còn hèn, tư-tưởng hãy còn ở trong vòng chật hẹp, bởi đó nên ta mới không hi hợp với các lân-bang.

Vì muốn bồi-bổ vào mấy nơi khuyết-điểm ấy, nên có người xướng rằng: Nếu lập một chánh đảng lớn, để trên đất phó cùng chính phủ, dưới khai-hóa cho đồng-bào, người ta còn cho đã thế-lực mà đồm thương cùng liệt-quốc. Người thì bảo rằng: nên lập cho nhiều trường học để trau dồi trí-hóa, rồi đào nhân tài, lẽ học thức nhiều tài trình-độ mới cao lên, tư-tưởng mới rộng ra, đánh đổ tâm lòng nghi hoặc để cùng nhau hòa hai kết cảnh mà đua chen cùng người trên hoàn-vũ. Gần đây đọc một tờ báo quốc-văn ngoài Bắc thấy bài «Muốn họp ta phải lập lấy trường» thì cũng là đồng một ý kiến, cùng một phương châm là hậu-vận cho nước-nhà, lo trong-lai cho chủng tộc.

Mà hỡi ôi, biết đâu nhà giàu ta ngày nay phần nhiều còn giữ tánh vị kỷ, giàu đồng tiền bát lúa chớ không giàu thì đạo công tâm, một cuộc chơi nhàm, một lần cầu thân, đầu tốn bao nhiêu cũng chẳng nài, chớ đem đàn xuất một số tiền để mở mang cho quê hương xứ sở. Lại còn những kẻ quên biết phẩm giá, mỗi việc làm đều không hồi lương tâm, nên sanh lòng lừa dối gạt gẫm, xảo trá tham gian bởi đó mới sanh ra cuộc nghi ngờ trong xã-hội. Đó, kẻ không qui thì toan lòng ước giữ thì trách sao người có tiền bạc sanh dư hoài nghi, mà người giàu vì nghi mà không chịu xuất tiền thì làm sao có trường nhiều cho đặng.

Còn nước ta ngày nay, đầu lối Bắc Nam đi vào đã tiến, mà là đành cho hạng người có tiền, chớ phần nhiều chưa đặng sao thỏa nhau, âu-thinh chưa hiểu nhau, nên tình của nghi bị nhau. Cũng nơi có những người không học và ít noi nên cạn thấy họp nhau, chỉ như có lắm người họp nhiều, thế mạnh, mà đối với người một xứ, cũng xem nhau như thù nghịch, chẳng biết trong-ý, trong-ý, để tùng nhau mưu điều hạnh-phúc cho đồng bào. Bề thấy ai hơn mình thì ghét ganh, ai thua mình thì biếm nhẻ, thường số cái còn nhỏ mà quên cái thà to, kẻ cái lợi mấy mảng đương thời mà không lo cái họa lớn sẽ đến. Lòng người đương ấy thì cái chánh đảng lớn bao giờ cho thành lập mà vì đâu có lập thành thì cũng một số ít người, thì sao cho đã thế lực.

Nhưng ta cũng không cần trách những hạng người ấy vì trình-độ họ còn hèn, học-thức tư-tưởng họ còn trong vòng chật-hẹp, tâm tối, thì không hơn sống mãi, nghe chẳng quen vành tai. Đối với thân-tộc hà-sơn họ mà họ còn đứng cách lánh đạm-thay lường chi là với kẻ khác.

Nay muốn có nhiều nhà trường thì điều cần yếu là ta phải tìm thế nào mà phá cái lính tham-sân, gai quyệt xảo trá của những kẻ kia, để đánh đổ cái lòng nghi-kỵ của nhà giàu no. Muốn cho chánh đảng lớn thành lập thì ta phải kiếm cách nào mà nâng cao cái trình-độ, mở rộng cái tư-tưởng hèn thấp tối-tăm của phần nhiều đồng-bào ta kia trước đã.

Mà muốn như vậy thì phải đồng lòng cùng không cùng, nhưng đồng lòng đây là một sự ít người mà lại thông hiểu ý nhau nên dễ hơn.

Hiện nay ở nước ta, người trí những chốn thị thành là nơi quần-anh sưu tập và đã có hội nầy hội kia rồi, thì trong mỗi làng ở miền thôn-giã, lấy bọn chức cũng đặng 5 người có năm mười học-thức tân-thời và hằng làm năng-săn. Vậy mấy người nầy đồng lòng cùng nhau làm đơn xin phép lập một hội khai-hóa ở làng mình (như hội Giảng-bài ở Trung-kỳ) để cổ-động dân trong làng nghe những điều hay lẽ tốt, những chuyện quấy phải, nên hư, những điều nào có ích cho nước, có lợi cho dân những điều nào thì tùy hiệp với sự sanh-hoạt trong làng thì đều đem ra giảng chỗn diễn-đàn để cùng nhau bàn luận. Lần lần dân trí mở rộng, biết nghe thì mới dễ lịch-sử nước nhà, cùng các tin ký chuyện tự trên hoàn vũ. Mỗi tuần định đi đến-thuyết mấy lần và phải lấy hai chữ khai-hóa mà làm mục-đích.

Có hội diễn nhau thường mới có tình thân-ái, mới nặng chữ đồng-tâm mà rồi sau mưu mô-trí, tham-gian, ron tà đã bị cùng nhau hiểu ghét ngỡ kia sẽ theo gió mà tiêu-tán. Còn ông thần công-tâm thế-đạo sẽ cùng với ánh sáng mặt nhựt mà hiện lên nơi mấy chỗ tối-tăm khi trước. Có bàn luận thường, có nghe diễn-thuyết thường thì cái tư-tưởng chật hẹp kia sẽ ngày một rộng rãi, cái trình-độ kém thấp tối tăm kia, sẽ một ngày một lên và cái dân khí yếu-ớt kia cũng sẽ theo đó mà ngày một cứng cỏi.

Một làng đã có hội, một tổng đã có hội, rộng ra cả tỉnh, trên ra cả nước đều có hội, đồng một lòn chí, cùng một mục-đích, thì lo gì quốc-dân ta không chóng tấn bộ văn-minh, lo gì cái chánh-đảng lớn ta không thành-lập một cách vững chắc và có đủ thế-lực.

Muốn cho quốc-dân ta mau tấn-bộ là một vấn-đề rất cần yếu ở trong xã hội ta trong thì nhiều nẻo. Vậy các ngài ăn-học ngỉ sao? Bỏ-qua-bào ta nghĩ sao?

B. P. T. B

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp đẽ chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nỉ chai (liège) để các ngài. Hàng gửi tỉnh hỏa giao ngân, nhưng phải gởi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhăn

Nhiều tây, ... 3$50 - 3$00 | Lượt, . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$80

Mũ nỉ chai : 3$00 - 2$50

LẠI MỚI CÓ

Kính trình quí khách,

Bản-hiệu mới nghiên được crème « Vernisian » để đánh giầy ta, giầy tây bằng da láng (vernì), thứ thuốc nầy bôi vào láng càng để ngấm lâu da càng bóng và mềm, láng không hay rớp.

NGUYỄN-TIẾN HÂN

Bottier - Chapelier

7, Rue des Cuirs, Hanoi

CASQUES en LIÈGE

3$,2$50 ET 1$80

Mũ lem, máy ép, máy viền,

Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua!!

Có bán cả rút, hỏ cao-su và liège để làm mũ.

NGUYÊN-NGỌC-LINH

104, Rue du Chanvre, Hanoi

Fabrique à Khâm-thiên près Gare Hanoi

KHĂN XẾP

0$70, 1$50 à 2$80

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lần mua vé thì giá 20 quan, còn thì đồng làm 20 tháng mỗi tháng 1$ mười quan. Hợp tiền lần đầu, liền được ngay cái vé, rồng mình có quyền xổ-số, hễ vé trúng số thì được số tiền. Mình chỉ chịu cho đành đến một tí thôi khi nào không nghĩ đến, mà đã được dự vào cuộc rút số, lại được có quyền đổi cái vé với quý có sinh lợi-tức.

Vé Crédit National mỗi năm làm kỳ dự cuộc rút số : le 1er Janvier, le 1er Février, le 1er Avril, le 1er Mai, le 1er Juillet, le 1er Août, le 1er Octobre, le 1er Novembre

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng làm

Muốn dự cuộc cuộc rút số ấy, nên gởi 20 quan cho ông nhà nhiệm như :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bảo vệ này theo như bản luật ngày 13 Mars 1906 các nhà mua vé được đủ điều cần thận

LUCIFER Touriste luxe 850 quan

LA LOUVE » 800 » »

NHẬN GIÁ BẠC CAO

nên mua một cái xe-đạp của

XƯỞNG AVIAT

HANOI

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Báo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol chất : Salol và chất : Urojormine

Giá 1$30 một hộp

Cải-lương Hí-viện

Rạp hát mới
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

SẮP SỬA DIỄN
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương

Tối thứ tư 18 Août
diễn
CÔNG RẮN CẮN GÀ NHÀ

Chỉ vì nuôi con nuôi mà sinh lắm sự tai hại. Tích này có 4 vai đào than vãn rất hay !

Tối thứ năm 19 Août
diễn
ĐỨC MẪU THOÁI

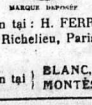
Sự tích thật hay, ra trò thật khéo. Lúc hiền thánh có đám rước rất nguy nga.

Thứ bảy này diễn lại
LÒNG NÀY AI TỎ ?

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng tiếc mắc bệnh mà đã tốn lòng, nên dùng thuốc ARTESINE EXIBARD (REMÈDE D'ARTESSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức thì. Đã bội trong một cái điếu, hoặc trên một mẩu giấy kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì tiếp tức cơn ngay. Có thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu là thường. Hỏi thuốc điếu Artesinie Exibard (CIGARETTES D'ARTESSINIE EXIBARD, cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quảng chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris.

Gởi bán tại } BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3049

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.80
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 2.00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại hiệu sách

Bán chiêu hàng

TỰ-Ý THANH-TOÁN một bọn có những :

Lốp bánh xe tay 900×45 hiệu « PERSAN », mỗi đôi. . . . 9$50
Ruột bánh xe tay hiệu « PERSAN », mỗi đôi. 3.00

Gởi đi ngay rất chóng, theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Bọn hàng này không có mấy tí, nên gởi đến mua ngay tại :

M. DEBIOLLE, 59, *đường Quan Thánh, Hanoi*

3057 GIẤY NÓI SỐ 520

HÀ-ĐÔNG

Chớ thả trâu bò ở đường cái. — Sở cảm đã làm biên-bản phạt Ngô-văn-Sửu, 14 tuổi, Bùi-văn-Ty 11 tuổi, Bùi-văn-Quy, 38 tuổi, quán làng Kiêm-liên sau việc thả trâu bò ở giữa đường cái.

Đi xe đạp không đèn và không để đóng thuế. — Sở cảm đã làm biên bản phạt Ng-văn-Bích 36 tuổi ở Bạch-mai và Đỗ lệnh-Tuong, 24 tuổi ở Khương-đình đi xe đạp không có đèn và không có thẻ đóng thuế xe.

THÁI-BÌNH

Việc cứu tế dân bị lụt. — Ban tổ-động làm-thời cứu tế đã đem tiền đi cứu các miền bị lụt cứu được nam phụ lão ấu trên non 5.000 người về tỉnh lị. Hiện hãy gửi gửi các nơi nhà-quê không bị lụt mỗi nơi nuôi hộ một lị, như là ở Bộ-la Ô-mễ, Bình an, Hội-khê, Kiến-xương, v. v, còn hơn 2.000 người để ở tỉnh lị, hàng ngày phát cho mỗi người 4 lạng tây gạo và 1 xu. Hội-đồng lại cho tải gạo cho các nơi lạo-thấy hiệp với các quan phủ, huyện đi vào từng làng để chẩn-phát cho những lạo-dân cùng khổ. Chắc rằng một vài hôm nữa số lạo-dân cùng khổ lên tỉnh lĩnh chẩn tới hàng vạn mà tiền quyên chỉ càng ngày càng cạn đi, không biết trù liệu thế nào? Nào các ông các bà có lòng từ thiện mau mau đoái-thương đến kẻ đồng-bào cơ hàn trong lúc thấy lạo này, mà quyên giúp cho, tuy ít, người nhiều, cho trọn thành quả phúc, cứu một người phúc đẳng hà sa, phúc nào cho bằng quả phúc này!!! Nếu ông bà nào có lòng quyên đã nhọc, xin cứ gửi cho ông Nguyễn-trí-Phú là bản-hội thủ-quỹ nhận. Các học-sinh bản-tỉnh đã tổ-chức cuộc hát cải-lương « Bùi-phu quả-báo » trừ chi tiêu đi hiện còn được một số tiền là 72$00 đã sung vào quỹ hội. Quý-tính phương danh các cậu các cô đã tổ-chức việc nát lấy như sau này :

Cô Dương-thị Phùng, cô Dương-ngọc-Yến, cậu Mạc-công-Phong, Ng-phan-Thành, Vũ-ngọc-Tru, Ng-văn-Tuyên, Ng-du-Ninh, Đào-đức-Quý, Nguyễn-trọng-Phu, Phan-đình-Trước, Phan-chu-Cẩn, Phan-đình-Trân, Nhân-ngọc-Triện, Vũ-ngọc-Kưu, Đang văn-Hiếu, Tô-hữu-Thang, Trần-văn-Chiêu.

Hội-đồng xin cảm tạ các cô các cậu.

Hội-đồng làm-thời cứu-tế
lai cáo

MONCAY

Người khách vô Tàu không có giấy thông-hành. — Một người Khách tên là Tchi-Sing, 61 tuổi đi về Tàu, không có giấy thông-hành, nên đã bị bắt.

PHÚC-YÊN

Cuộc tự-ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Ng-kim-Tuộ lý-trưởng 40f. Đỗ huy-Trác thủ-quỹ, Hoàng-đình-Sỹ lý-trưởng, Tô-kim-Thiện, Nguyễn-v Kỳ propriétaire, Ng-quang-Tu, lý-trưởng mỗi vị 20f. Ng-văn-Lâm, phó-tổng 30f. Ng-đăng-Dang, lý-trưởng 3 f. Ngô-Ban, phó hội 50f. Ngô-đăng-Tá, phó tổng, Ng-đăng-Hiếu chánh hội, Ng văn-Tam tộc-biểu, Ngô-văn-Tu lý-trưởng mỗi vị 20f. Divers habitants de Sen-du 28f. Ngô-Lăng, Hà-Vong, propriétaire 20f. Divers habitants Thúy-hạ 9f. Cộng 497f. Hoàng-hữu-Khô lý-trưởng, Ngô-văn-Lâm chánh hội 2f. Phạm-Tuyên chánh-hội, Ng-Cơ phó lý, Ng Can chánh-tổng 2f.50 coupon de tentes échus. Cộng 419f.50. Hoàng-hữu-Khôi lý-trưởng, Ngô-văn-Lâm, Phạm-Tuyên chánh-hội, Ng-Cơ phó-lý, Ng-Can chánh-tổng mỗi vị 100f.

SƠN-TÂY

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — Mlle Đỗ linh-Vũ, commerçant 11f 25. Đào-ngọc-Chương, chánh-hội 22f.50. Làn Cẩm-lâm huyện Phúc-thọ 23f. Cát-v-Long, lý-trưởng Đoài-giáp 65f. Làng Báo-học huyện Phúc-thọ 100f. Docteur Gilly Clément 500f. Làng Cẩm-đình huyện Phúc-thọ 30f. Làng Xuân-chu 22f. Làng Bảo-ve 27f. Khuất hồ-Tâm, Ng-khoa-Tuấn, Vũ-ưng-Châu, chef canton Thạch-thất; Phi-như-Thân, Nguyễn-thương-Gỵ, Trần-thân-Trọng, thừa-phái; Ng-bá-Đức, Ng-văn-Hoàng, chánh tổng mỗi vị 20f. Borel Marius, Colon 1.100f. Rostain François octavien, Colon 500f. Làng Phù long huyện Phúc-thọ 50f. Cộng 1260f.25.

Luyện tập quốc-văn

Cảnh thôn quê trong khi nước lụt

Năm nay vì nước to, nên phần nhiều các phủ huyện đều bị lụt !

Dân Bảo-kỳ ta đã lại bị cái nạn nước lụt ! biết bao nhiêu sự đắng cay khổ sở, cha cũng con, anh lòng em, trở cũng già, bụng thì đói, ệt thì rét, cái cảnh tượng nước lụt thật không sao tả cho xiết được !

Nước chảy mạnh bao nhiêu, thì dân sự bị khổ bấy nhiêu ; nào có thể mà thôi đâu, trời lại cứ ầm ỹ mưa mãi, khiến cho nhân dân vừa đói vừa rét.

Dân ta không biết liệu cơn nghiệp chướng gì, mà hết năm này qua năm khác, cứ về mùa này tháng nầy, thì lại bị cái nạn nước lụt.

Trong một năm trời, nhân-dân làm ăn biết bao nhiêu công lao khó nhọc, chẳng quản tay lấm chân bùn, mồ hôi nước mắt, mà giữm giới tấm thân ba thước, để làm lụng kiếm ăn.

Đến nay bao nhiêu công lao khó nhọc, thức khuya dậy sớm đều bỏng chốc đã bị bà chúa thủy cay nghiệt thái vô tình, đem tính mệnh tài-sản người ta làm một cuộc đùa chơi, trong cái kịch ghê gớm não nùng khổ sở này.

Ôi ! vụ mùa vừa cấy xong ; biết bao nhiêu công trình khó nhọc, biết bao nhiêu công cày, công bừa, công gieo mạ, công vun đất.

Chồng suốt ngày ở ngoài đồng, vợ mang cơm, con mang nước ; nhưng khốn nạn thay cái công lao to tát ấy, cái hy-vọng lớn lao ấy, đều theo ngọn nước thấy-triều mà lênh đênh ngoài biển cả.

Về mùa nước lụt, đêm khuya, lác thành phố đang giấc điệp nồng nàn, người trong nhà hát, trong tiệm quán trong hồng lâu, đang vui cười hớn hở ; tiếng võ tay như pháo nổ, tiếng cười như ngô rang, nào chuyện này, chuyện nọ, xôn xao vui vẻ.

Các cậu công tử « hột » nào giầy bóng, mũ mang, quần đẹp, vênh vang trong nơi vui thú đó.

Các cô liều thủ « võ » thì cặp áo này, áo nọ, hột quần đầy cổ, xuyến đeo chặt tay, ra đáng vai về tươi cười.

Các cô, các cậu vui thú bao nhiêu, thì cái cảnh buồn đau khổ não của dân cư ở chốn thôn quê nước lụt này càng cay đắng bấy nhiêu ; nào già trẻ lớn bé, nhà nào nhà nấy, đều cầu trời khẩn phật cho nước xuống, nào là khóc lóc thở than, quần áo rách rưới, chỉ dương cặp mắt tiều-tiều cầu, mà phó thác mặc tay tạo hóa xoay vần.

Cũng trong một đêm, cũng cảnh một chốn, sao lại kẻ sướng, người buồn thế ? Chẳng biết ai có thấu đến chăng ? có biết chăng ? mà dân quê kia cũng cùng một giống, cũng cháu là con Rồng cháu Tiên, cũng chung một dân Nam-Việt mà sao lại nỡ để người thờ thẩm, kẻ sung sướng, sao cho đành ?

Ấy cái nạn nước lụt là thế, các bạn thanh niên nghĩ sao ? Ta trí-thức còn hẹp hòi, tư tưởng còn non nớt, biết làm sao được. Ta cũng cùng giống cùng nòi, không thể ngồi im mà trông kẻ đồng loại ở trong chốn lênh đênh chìm nổi được, vậy ta cũng phải nên tìm kế, lo phương, mà giúp đỡ anh em trong lúc hoạn nạn.

Sau gọi có vài dòng tâm-tuyết, biểu đồng tình cùng anh em trong chốn thôn quê rằng : trong lúc ba chìm bảy nổi này, các bạn thanh niên ở nơi thành-thị cũng ngậm nghĩ xét xa lắm.

Sơn-Bằng Nguyễn-đức-Hiếu

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Gởi khách nếu mua những xe đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT :

Thượng hảo hạng	62$00
Hạng đi đường xa B.	52.00
Hạng đi đường xa A.	50.00

XE-ĐẠP ALCYON :

Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi	52.00
Hạng đi đường xa	45.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 60.00
3005

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên-tâm và ô-long mới như sau này :

Chè Kim thái liên tâm ô-long
» *Kông-thái* » »
» *Tam-nguyên* » »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mộu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thức chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnais Hanoi.
3055

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. BOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển . 0.12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông Bùi-xuân-Thành
61 — 63, *Rue du Coton — Hanoi*

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Kính trình các quý khách biết rằng bản hội soạn những tích hát sau này toàn là tích hát chèo cổ có nhiều giọng chèo, làm đoạn than vãn rất là êm ái và vui trò từ đầu đến cuối.

Mới các quý khách chiếu cố đến nghe hát, trước mua vui, sau biết tài cho bọn hát mà các quý khách vẫn thường ngợi khen đã bao lâu nay.

Tối thứ tư 18 Août 1926
KIM XUYẾN KỲ ÂN
Tối thứ năm 19 Août 1926
HIỀN NỮ NGỘ KỲ DUYÊN
Tối thứ sáu 20 Août
LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ
Tối thứ bảy 21 Août
TÙNG ĐỖ NGỘ HIỆP SĨ
Tối chủ-nhật 22 Août 1926
HỮU CHÍ CÁNH THÁNH
3005

AI CÓ AUTO XIN NHỚ :

Hiệu THỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán : các kiểu kính (Pare-brise d'auto), cót điện, cót tay, rượt ga, bông gạc, cồ Algérie đủ làm đệm auto, chai đựng nước nóng và nước đá đủ đi đường.
Xin viết thư lấy giá. 3.009

Mấy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt.

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay ; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc sẽ theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
cử bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học đường Paris, tốt nghiệp
63, Rue Paul-Bert, Hanoi

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như cờ mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn tất không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình ki-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bổ-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3041

Rượu hiệu DUBONNET

Rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần-hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3050

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.**

Nếu ai mắc phải bệnh tình « lậu » vì giang-mai đã lâu hay mới ở ch bệnh hay nhẹ, mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục, nên lập tức cùng thuốc của hiệu T.P. NGỌC-LIÊN, n° 45, Rue Principale à Đáp-cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên-trị bán thuốc bệnh tình đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim đức giang, 53, phố hàng Bè và ở Nam hiệu Phương-nguyên chế Paul-Bert làm đại-lý bán đó. 3033

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$50 một ống sáu cachets 3008

振 商 號

Bản-hiệu từ khai-trương đến nay, chế ra các thứ bánh, kẹo rất là thanh-khiết và làm theo cách vệ-sinh, để ăn cho bổ ích vậy nên lục tỉnh chư quân-tử hằng gửi giấy khen ngợi. Tôi hết lòng cảm tạ vô cùng.

Nhân nay Trung-thu thi-tiết, vậy bản-hiệu lại cải cựu hoán tân mà chế ra các thứ bánh-nướng, trang-bọàng rất là lịch-sự, nhân-tạo toàn là thượng hảo cả, mà những tên bánh lại càng thêm đặc-biệt, vậy xin liệt trình chư-tôn mấy thứ sau này:

Thăng bình tuế nguyệt,	mỗi hộp một cái :	1 $ 10
Châu-giang du nguyệt,	mỗi hộp một cái :	1.50
Tây-hồ túy nguyệt,	mỗi hộp một cái :	1.20
Thường-nga bôn nguyệt,	mỗi hộp một cái :	2.00
Bánh nhân (vây cá), mỗi cân :		0.80
Bánh nhân (yến), mỗi cân :		0.80
Bánh nhân (Jambon), mỗi cân :		0.65
Bánh nhân liên-dung, mỗi cân :		0.60
Bánh ngũ nhân, mỗi cân :		0.60

Còn như bản-hiệu mà chế-tạo ra thì hàn trăm thứ bánh ăn ngon như thế, nên không thể tận-liệt được, nếu lục tỉnh chư-tôn muốn mua thử bánh nào, hoặc muốn mua đủ các thứ tên bánh và giá tiền, xin gửi thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu gửi đơn bánh đi ngay.

Nhời dặn : Nếu chư-tôn mà gửi thơ cho bản-hiệu, xin để tên cho rõ-ràng, với chỗ ở và số nhà cùng chức-tước nghề-nghiệp để bản-hiệu gửi hàng cho khỏi nhầm lẫn và chư-tôn tiện thu.

Kính cáo

Wou Kong Sang

106, Rue des Voiles, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được Lão biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy cáo liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; bỗ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ đầu hoặc giữa mặt-tháng chứ trở đi cho mua.

Hỡi các người mắc bệnh trĩ, nào các ông đã dùng đủ các món thuốc mà chưa khỏi thì nên dùng thuốc hiệu PHƯƠNG-DƯỢC-LIÊN, n° 45, Rue Principale à Đáp-cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên-trị bán thuốc bệnh trĩ đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim đức giang, 53, phố hàng Bè và ở Nam hiệu Phương-nguyên chế Paul-Bert làm đại-lý bán đó. 3033

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sửa. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rét phát, làm cho hay hờ nệt.

ẤY LÀ :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BỒ $ 1.00

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiều tấm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta : Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lụa, bằng, quế, sản vân vân và hàng Saigon như lĩnh, the, sản vân.

Nay mới có đủ các mùi, lăng thâm, mapa đen và sắt mặn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

YU-WO-TSEONG

3015

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÉS

Trước mỗi bữa cơm chính dùng mấy dịch.

Giá tiền 0$90 3007

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tác khắc tuyệt ngọc

RỊM-SÀY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau còn sẩy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI 3009

KHÔNG GÌ THÚ BẰNG

Ăn cơm xong rồi,

Uống một cốc nhỏ

RƯỢU

Rhum du Pilar

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh. 3007

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót

Đỡ lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

DỘC-QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

58, Rue Paul-Bert, Hanoi 3008

LE PARFUM DES HUMANITÉS

(Sử Ký Thanh-Hoa)

Soạn-giả : E. TAYRAC

Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Tựa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển : **2$00**

Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : **1.00**

Ở các tỉnh, nên đính thêm tiền cước gửi Recommandé : 0$50 thì 2$00 và 0$30 thì 1$00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

GRANDS MAGASINS REUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	*Một lít :*	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít :*	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít :*	3$50
— — *supéressence.*	*Một lít :*	2$70
— — *ambrée* . . .	*Một lít :*	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois. .	*Một lọ :*	3$15
— *Pompéia, Flo-amye. Azuréa. Trèfle Incarnat, Printanel.*	*Một lọ :*	4$15
Phấn « PIVER », essences diverses . . .	*Một hộp :*	0$52
LOTIONS « PIVER » . . — . . .	*Một lọ :*	0$90

3005

Nhế nào là bệnh trĩ?

Bệnh chỉ là mọc mụn trong đại chảng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kíp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chảng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM

Trí khoa y-sinh

26, Phố hàng Đường, Hanoi

3053

PHẨM,

Thứ chè Lài thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường làm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu lợi Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 11, phố hàng Ngang, Hanoi

số 143, phố Khách, Haiphong

số 78, phố hàng Trống, Nam-định

Kính-cáo

3025

Hễ các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi 3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rào, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, thổ tả. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir « Tridigestif »

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăn, ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 89

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

CAO KOLA COCA. — Rượu bổ để cho những người ốm yếu dàn bà ở cữ . . . . . Một lít-re : 2$40

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — Thuốc nước. Một chai : 1,25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — Thuốc hạt. Một chai : 1,25

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — Thuốc trị bệnh hao máu xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai : 1,25

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai : 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay. Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3008

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cùng là diện-mạo già đi, là bởi các chất dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON

PARIS

giữ cho da mêm-mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm thử, và các dấu sâu bọ đốt, vân vân.

Phấn và Xà-phòng Simon

Imprimerie du Trang-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Certifié l'insertion